

# Učni načrt

OSNOVNA ŠOLA

A decorative graphic on the left side of the page features several overlapping circles in shades of blue and pink. A prominent white spiral graphic is centered within one of the circles. The background is a solid pink color with a large, semi-transparent pink circle on the right side.

**MADŽARŠČINA**  
kot materinščina

# Učni načrt

OSNOVNA ŠOLA

## MADŽARŠČINA kot materinščina



OBVEZNI PREDMET (1561,5 URE)

## UČNI NAČRT

### MADŽARŠČINA kot materinščina

Osnovna šola

#### Predmetna komisija:

**Mária Pisnjak**, Zavod RS za šolstvo, predsednica

**Valika Balaško**, Dvojezična osnovna šola I Lendava, članica

dr. **Anna Forgács**, Madžarska, članica

**Laura Horvat**, Dvojezična srednja šola Lendava, članica

**Hermina László**, Dvojezična srednja šola Lendava, članica

**Marija Tot Slavinec**, Dvojezična osnovna šola Genterovci, članica

**Ilona Szekeres Zdravec**, Dvojezična osnovna šola Genterovci, članica

**Alenka Toplak**, Dvojezična osnovna šola Dobrovnik, članica

**Judit Vida Törnár**, Dvojezična osnovna šola I Lendava, članica

Pri posodabljanju je predmetna komisija izhajala iz učnega načrta iz leta 1998, upoštevala je mnenje in pripombe učiteljev madžarščine in drugih strokovnjakov ter sodobne smernice priprave UN in metodike predmeta.

#### Avtorice:

**Mária Pisnjak**, Zavod RS za šolstvo

**Valika Balaško**, Dvojezična osnovna šola I Lendava

dr. **Anna Forgács**, Madžarska

**Marija Tot Slavinec**, Dvojezična osnovna šola Genterovci

**Ilona Szekeres Zdravec**, Dvojezična osnovna šola Genterovci

**Alenka Toplak**, Dvojezična osnovna šola Dobrovnik

**Judit Vida Törnár**, Dvojezična osnovna šola I Lendava

#### Recenzenta:

dr. **Ágnes Antalné Szabó** (jezik), Univerza ELTE, Budimpešta

dr. **Péter Bokányi** (književnost), Univerza NYME, Sombotel

Izdala: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. **Igor Lukšič**

Za zavod: mag. **Gregor Mohorčič**

Uredila: **Nataša Purkat**

Jezikovni pregled: **Tatjana Ličen**

Oblikovanje: **Suzana Kogoj**

Prelom: **Kočevski tisk**

Ljubljana, 2009

CIP - Kataložni zapis o publikaciji  
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:811.511.141(0.034.2)

UČNI načrt. Madžarščina kot materinščina [Elektronski vir] : osnovna šola / avtorice Mária Pisnjak ... [et al.]. - Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2009

Način dostopa (URL):

[http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti\\_obvezni/Madzarscina\\_kot\\_materinscina\\_obvezni.pdf](http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti_obvezni/Madzarscina_kot_materinscina_obvezni.pdf)

ISBN 978-961-234-789-5 (Zavod RS za šolstvo)

1. Pisnjak, Mária

244103424

Sprejeto na 114. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 12. 6. 2008.

# VSEBINA

---

<b>1 OPREDELITEV PREDMETA .....</b>	<b>5</b>
<b>2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA, KLJUČNE KOMPETENCE IN KROSKURIKULARNE TEME.....</b>	<b>6</b>
2.1 Splošni cilji predmeta .....	6
2.2 Ključne kompetence .....	7
2.3 Kroskurikularne teme .....	10
<b>3 RAZVOJNI CILJI IN UČNE VSEBINE .....</b>	<b>11</b>
3.1 Prvo triletnje (1.–3. razred).....	11
3.1.1 Jezikovna vzgoja.....	11
3.1.1.1 Razumevanje in tvorba govornih besedil.....	11
3.1.1.2 Branje (bralno razumevanje), tvorba besedila.....	12
3.1.1.3 Pisanje (pravopis in tvorba pisnih besedil) .....	13
3.1.1.4 Jezikovna znanja, pojmi .....	14
3.1.2 Književna vzgoja.....	16
3.1.2.1 Razumevanje in tvorba govornih besedil, memoriranje .....	16
3.1.2.2 Branje (analiza besedila) .....	17
3.1.2.3 Pisanje, tvorba pisnih besedil .....	19
3.1.2.4 Predlagana književna besedila .....	19
3.1.3 Razvijanje zmožnosti učenja.....	20
3.2 Drugo triletnje (4.–6. razred) .....	21
3.2.1 Jezikovna vzgoja.....	21
3.2.1.1 Razumevanje in tvorba govornih besedil .....	21
3.2.1.2 Branje (bralno razumevanje) .....	23
3.2.1.3 Pisanje (tvorba pisnih besedil).....	23
3.2.1.4 Jezikovna znanja, pojmi .....	24
3.2.2 Književna vzgoja.....	26
3.2.2.1 Razumevanje in tvorba govornih besedil, memoriranje .....	26
3.2.2.2 Branje (bralno razumevanje) .....	27
3.2.2.3 Tvorba pisnih besedil .....	29
3.2.2.4 Pojmi .....	30
3.2.2.5 Predlagana književna besedila .....	30
3.2.3 Razvijanje zmožnosti učenja.....	31
3.3 Tretje triletnje (7.–9. razred).....	32
3.3.1 Jezikovna vzgoja.....	32
3.3.1.1 Razumevanje in tvorba govornih besedil .....	32
3.3.1.2 Branje (bralno razumevanje) .....	33
3.3.1.3 Pisanje (tvorba pisnih besedil).....	34
3.3.1.4 Jezikovna znanja, pojmi .....	35

3.3.2 Književna vzgoja.....	37
3.3.2.1 Razumevanje in tvorba govornih besedil, memoriranje .....	37
3.3.2.2 Branje (bralno razumevanje) .....	38
3.3.2.3 Pisanje (tvorba pisnih besedil).....	40
3.3.2.4 Pojmi .....	41
3.3.2.5 Predlagana književna besedila .....	42
3.3.3 Razvijanje zmožnosti učenja.....	43
<b>4 PRIČAKOVANI DOSEŽKI.....</b>	<b>44</b>
4.1 Pričakovani rezultati ob koncu prvega triletja .....	44
4.1.1 Pričakovani dosežki ob koncu 1. razreda.....	45
4.1.2 Pričakovani dosežki ob koncu 2. razreda.....	45
4.1.3 Pričakovani dosežki ob koncu 3. razreda.....	46
4.2 Pričakovani rezultati ob koncu drugega triletja .....	47
4.2.1 Pričakovani dosežki ob koncu 4. razreda.....	48
4.2.2 Pričakovani dosežki ob koncu 5. razreda.....	50
4.2.3 Pričakovani dosežki ob koncu 6. razreda.....	51
4.3 Pričakovani dosežki ob koncu tretjega triletja.....	53
4.3.1 Pričakovani dosežki ob koncu 7. razreda.....	54
4.3.2 Pričakovani dosežki ob koncu 8. razreda.....	55
4.3.3 Pričakovani dosežki ob koncu 9. razreda.....	57
<b>5 MEDPREDMETNE POVEZAVE.....</b>	<b>60</b>
<b>6 DIDAKTIČNA NAVODILA .....</b>	<b>61</b>
<b>7 VREDNOTENJE DOSEŽKOV.....</b>	<b>67</b>

# 1 OPREDELITEV PREDMETA

Madžarščina kot materinščina je splošnoizobraževalni predmet v dvojezičnih osnovnih šolah, katerega osnovni cilj je, da pri učencih madžarske narodnosti razvija sposobnost izražanja v materinem jeziku, oblikuje in bogati madžarsko kulturo in književno razgledanost. Cilj predmeta je tudi pripraviti učence na nadaljnje šolanje v materinščini, vseživljenjsko učenje, uspešno shajanje na borzi dela, po potrebi tudi za prekvalifikacijo.

Učenje predmeta v učencih izoblikuje zmožnost sporazumevanja in izražanja v materinščini, razvija sposobnost in spretnost govornega razumevanja, bralnega razumevanja, razumljivega, pravilnega in lepega madžarskega govora, pisave ter pravopisa. Oblikuje samostojno mišljenje učencev, bogati njihova znanja o sebi in o svetu, oblikuje njihov svetovni nazor, estetsko in moralno vrednostno sodbo, čut za kritičnost, njihovo samozavest, logično mišljenje, razvija sposobnost samostojnega učenja in lastnega izobraževanja, spodbuja željo po branju. Neguje in ohranja dediščino madžarskega jezika. Ozavešči poseben položaj madžarskega jezika, to, da je madžarščina v Republiki Sloveniji na dvojezičnem območju Prekmurja enakovreden uradni jezik kot slovenščina, da je materni jezik v dvojezičnem Prekmurju živečih Madžarov, državni jezik Republike Madžarske in eden izmed uradnih jezikov Evropske unije. Jezikovna in književna vzgoja se v okviru predmeta uresničujeta v nerazdružljivi celoti, s poslušanjem/z gledanjem, branjem ter s tvorbo govornih in pisnih umetnostnih in neumetnostnih besedil.

# 2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA, KLJUČNE KOMPETENCE IN KROSKURIKULARNE TEME

## 2.1 Splošni cilji predmeta

---

Osnova predmeta je ključna kompetenca komunikacija v materinščini, ki opredeljuje splošne cilje predmeta. Izhajajoč iz kompetence, so osnovni cilji predmeta naslednji:

1. V učencih se krepi njihov pozitiven odnos do materinščine, v njih se ozavešijo različne vloge materinščine na različnih področjih življenja, s posebnim poudarkom na funkciji pridobivanja znanja v šoli.
  - V učencih se ozavešijo to, da lahko z maternim jezikom najnaravneje in najuspešneje izražajo svoja čustva in misli.
  - Zavedajo se, da je njihov materni jezik materinščina tu živečih Madžarov, ki je na narodnostno mešanem območju s slovenščino enakovreden uradni jezik, državni jezik Republike Madžarske in da tudi v drugih državah živijo ljudje, ki govorijo ta jezik.
  - Kot pripadniki dvo- oziroma večjezične skupnosti se učijo strpnosti do drugih jezikov in kultur, hkrati pa krepijo svojo narodno identiteto.
2. Učenci razlikujejo knjižni jezik od knjižnega pogovornega jezika in svojega narečja.
  - Postopno ozavešijo, kdaj, kje in v kakšnih okoliščinah se uporablja narečje in kdaj je obvezna raba knjižnega jezika.
  - Razvijajo zmožnost izražanja v knjižnem jeziku.
3. Učenci usvojijo jezikovne in komunikacijske sposobnosti, ki so potrebne za družabno-družbeno udejstvovanje, pravila besednega in pisnega samoizražanja ter okoliščinam in govornemu položaju primerno olikano jezikovno vedenje.
4. Učenci razvijajo zmožnost sprejemanja in tvorbe različnih umetnostnih in neumetnostnih besedil.
  - S poslušanjem in z branjem svoji starosti in zmožnostim primernih besedil usvojijo strategije sprejemanja različnih besedil, ki so osnovni pogoj uspešnega in učinkovitega učenja.
  - Ugotovijo, da lahko iz besedil črpajo informacije, pridobijo znanja, spoznajo fiktivni in materialni svet, naučijo se kritičnega obnašanja do slišanih in prebranih besedil, prepoznajo morebitne manipulativne namene.
  - Govorno in pisno izražajo svoje misli, namere in čustva, ki so se porajala ob besedilih.

5. Učenci ob branju, komentiranju in analizi književnih besedil postanejo bralci.
- Odkrijejo, da je branje književnih del predvsem doživetje in da njihov pomen ustvari srečanje med književnim delom in bralcem.
  - Odkrijejo, da so jim književna in zgodovinska znanja v pomoč pri interpretaciji književnih del.
  - Ob branju oblikujejo svoj pogled na svet, moralne vrednote, razvijajo samospoznanje.
  - Z branjem predvsem madžarskih del krepijo lastno in narodno identiteto, z branjem del drugih ljudstev bogatijo svojo razgledanost in razvijajo socialno kompetenco.
  - Na podlagi književnih del govorno in pisno izražajo doživetja, misli, mnenja, ki jih v njih vzbuja besedilo, in razvijajo zmožnost tvorbe besedila.

## 2.2 Ključne kompetence

---

**Predmet madžarščina kot materinščina temelji na razvijanju ključne kompetence sporazumevanje v maternem jeziku.** Sporazumevanje v maternem jeziku pomeni sposobnost govornega in pisnega izražanja ter razumevanja misli, čustev, dejstev in mnenj. Posamezniku omogoča, da se s pravilno rabo jezika vključuje v družbeno in kulturno življenje, v izobraževanje in spopolnjevanje, v delo, v družinsko življenje in dejavnosti v prostem času.

Učenci pred vstopom v šolo najprej usvojijo madžarski jezik iz ožje okolice. Naloga šole je oblikovanje tega instinktivnega znanja jezika in razvijanje jezikovne zavesti. Najpomembnejša naloga prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja je učenje branja in pisanja, ki je obenem temelj nadaljnje jezikovne vzgoje. V tem obdobju je treba posamezna področja jezikovne vzgoje razvijati sorazmerno, poglobljena naloga pa je bogatenje besednega zaklada, seznanjanje in ozaveščanje pomenskih ravni, slogovne vrednosti in različne uporabe besed. Pomembno področje je tudi poučevanje slovnice, ker ozavešča rabo jezika in s tem ustvari temelje kompleksnih operacij bralnega razumevanja in tvorbe besedila. Učence je treba vzgajati na zavestno in kreativno uporabo v vsakdanjem življenju pogostih besedilnih zvrsti ob sklicevanju na njihovo spontano ustvarjalno sposobnost in veselje do igre.

**V okviru predmeta na različne načine in z različnimi pripomočki razvijamo tudi naslednjih sedem kompetenc.**

### 1. Sporazumevanje v tujem jeziku

Ključna kompetenca sporazumevanje v tujem jeziku se v glavnem ujema s sporazumevanjem v maternem jeziku, saj temelji na zmožnosti ustnega in pisnega razumevanja in izražanja misli, čustev, dejstev in mnenj. Učenje tujega jezika ni mogoče brez zavestnega obvladavanja kompetenc maternega jezika na visoki ravni. Temeljna naloga sporazumevanja v tujem jeziku je podobna kot pri sporazumevanju v maternem jeziku, to je razvijanje kompetence bralnega razumevanja in tvorbe besedila na podlagi raznolikih dejavnosti in različnih komunikacijskih situacij.



Učenci:

- razvijajo zmožnost posredovanja in primerjave, ozavestijo podobnosti in razlike,
- primerjajo slovenske in madžarske družbene tradicije,
- izoblikujejo pozitiven odnos do drugih jezikov, spoštujejo kulturno različnost.

## **2. Matematična in naravoslovna kompetenca**

Matematična kompetenca je sposobnost razvijanja in uporabe matematičnega mišljenja za reševanje vsakdanjih problemov.

Učenci:

- razvijajo logično in prostorsko mišljenje,
- z branjem naravoslovnih besedil bolj razumejo svet narave, tehnološke dosežke itd.,
- pri razvijanju pravopisne zmožnosti poglobijo znanja o številih in merskih enotah.

## **3. Digitalna kompetenca**

Digitalna kompetenca vključuje samozavestno kritično uporabo informacijske tehnologije za različne namene (prosti čas, učenje, delo). V današnjem času del otrok že pred vstopom v šolo obvlada določene elemente digitalne kompetence. Šola lahko razvija to kompetenco ob upoštevanju njihovega predznanja in zanimanja, z vzgajanjem na zavestnost, sposobnost selekcije, razumno in smiselno uporabo.

Učenci:

- z računalnikom iščejo, vrednotijo, hranijo, priključijo, predstavijo in izmenjajo informacije,
- uporabljajo glavne računalniške aplikacije, npr. urejanje besedil, podatkovne tabele in baze, hranjenje in rabo informacij,
- razvijajo sposobnost prepoznavanja zanesljivosti in verodostojnosti informacij, spoznajo in upoštevajo pravna in etična načela njihove uporabe.

## **4. Učenje učenja**

Učenje učenja je sposobnost, s katerim posameznik stremi za učenjem, se z njim ukvarja, organizira svoje učenje, zna gospodariti s časom in z informacijami, tako pri individualnem kot skupinskem učenju. Pri oblikovanju sposobnosti samostojnega učenja je pomembno, da učenci usvojijo samostojno, ustvarjalno in samozavestno reševanje nalog. Najpomembnejše sredstvo tega je neprekinjena uporaba individualnih in skupinskih oblik učenja, usvajanje tehničnih znanj individualnega učenja, izoblikovanje lastnega učnega sloga, prepoznavanje učinkovitih učnih navad. V učencih je treba prebuditi zanimanje in sposobnost za ustvarjalno uporabo najrazličnejših virov pridobivanja informacij. Pri izvajanju dejavnosti je treba stopnjevat njihovo zavestnost, vzdržljivost in zahtevnost.

Učenci:

- spoznajo in usvojijo posebne učne strategije predmeta, prepoznajo svoja močna in šibka področja,
- razvijajo osnovne zmožnosti, potrebne za učenje: pisanje, branje, IKT-zmožnosti,
- razvijajo zmožnost koncentracije in načrtovanja, samovrednotenja, krepijo samozavest,
- vadijo delo v skupinah in sodelovanje,
- stopnjujejo vedoželjnost, že usvojena znanja uporabijo v različnih šolskih in življenjskih situacijah.

## **5. Socialna in državljanska kompetenca**

Vključuje osebne, medosebne in interkulturene kompetence ter pogojuje vse vedenjske oblike, ki posameznika usposobijo za učinkovito in ustvarjalno vključevanje v družbeno in poklicno življenje. Državljska kompetenca usposobi posameznika za dejavno vključevanje v javno življenje. Temeljno okolje šolskega otroka je šola, zato je pomembno, da učitelj zagotovi sprejemljivo in pozitivno okolje za delo, da lahko vsak učenec samozavestno in z veseljem sodeluje v dejavnostih.

Učenci:

- poznajo in upoštevajo (jezikovna) pravila obnašanja, prizadevajo si izoblikovati splošno veljavno (jezikovno) obnašanje,
- vadijo komunikacijo v različnih okoliščinah, strpno obnašanje, izražanje in razumevanje različnih stališč,
- vadijo učinkovito sodelovanje, kažejo zanimanje za reševanje težav ožje skupnosti,
- razvijajo zmožnost dogovarjanja in sposobnost empatije,
- ob nastopih se naučijo obvladati stres in krepijo samozavest,
- z branjem primernih književnih del ozavestijo enakopravnost spolov, ljudstev in jezikov,
- ob različnih besedilih bogatijo svoje znanje o aktualnih dogodkih, o pomembnih dogodkih narodne zgodovine,
- razvijajo čut odgovornosti.

## **6. Kompetenca iniciativnosti in podjetnosti**

Iniciativnost in podjetnost pomenita kompetenco posameznika, da je sposoben svoje zamisli uresničiti. Kompetenca vključuje ustvarjalnost, inovativnost in prevzemanje tveganja ter sposobnost, da posameznik načrtuje uresničevanje svojih ciljev in svoje načrte uresničuje.

Učenci:

- z uporabo različnih učnih strategij razvijajo sposobnost načrtovanja, organiziranja, vodenja in sodelovanja,
- razvijajo sposobnost komunikacije, analize in vrednotenja,
- razvijajo iniciativnost in vztrajnost pri opravljanju nalog,
- razvijajo sposobnost prepoznavanja svojih močnih in šibkih področij.

## **7. Kulturna kompetenca in zmožnost izražanja**

Kompetenca vključuje sprejemanje moralnih vsebin in estetskih vrednot, ki se pojavljajo v različnih vejah umetnosti in pri različnih oblikah izražanja.

Učenci:

- spoznajo kulturne vrednote krajevne in narodne dediščine,
- razumejo kulturno in jezikovno raznolikost pokrajine in izoblikujejo interes za ohranjanje le-te,
- izoblikujejo sposobnost spoštovanja in uživanja umetnostnih del in predstav,
- svojim sposobnostim in zanimanju primerno se izražajo v različnih vejah umetnosti in tako razvijajo ustvarjalnost,
- oblikujejo pozitiven odnos do kulturne raznolikosti.

## 2.3 Kroskurikularne teme

---

### 1. Samopodoba, samospoznanje

Šola in zlasti učitelj, ki poučuje materni jezik – posebno ob vstopu otrok v šolo –, morata zagotoviti takšno okolje, v katerem se učenci počutijo varne, sprejete in uspešne. Razredni učitelj, ki poučuje v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju, naj izkazuje ljubezniv odnos do svojih učencev, vendar naj ne bo vsiljiv in neobjektiven. Šolarčkom naj pomaga pri prepoznavanju njihovih notranjih vrednot, da svoje naloge sprejemajo kot izziv, napak pa ne doživljajo kot poraz, in da postanejo čedalje samostojnejši.

Učenci lahko zlasti s sodelovanjem v skupnih dejavnostih usvojijo tista pravila in navade vedenja, ki pripomorejo k izoblikovanju pozitivnega odnosa do njihovega okolja. V tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju je priložnost in dolžnost učitelja madžarščine, da pripomore k nadaljnjemu razvoju realnega samospoznavanja učencev in k oblikovanju odgovornega vedenja.

### 2. Domoznanstvo in narodopisje

V okviru pouka madžarščine učenci ne pridobijo le jezikovnega in književnega znanja, temveč spoznavajo madžarsko zgodovino, domoznanstvo, kulturno življenje itd. Učna ura madžarščine je v dvojezičnih šolah najpomembnejše prizorišče krepitve narodne identitete učencev. Pomembno je, da v njih krepimo zdravo navezanost na materni jezik in pripadnost k madžarskemu narodu. V prvem in drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju lahko to uresničujemo ne le s prebiranjem tovrstnih besedil, temveč tudi s skupnim petjem in z drugimi dejavnostmi. Že na začetku šolanja je treba v učencih ozavestiti, da je povsem naraven pojav, da v dani državi poleg državotvornega naroda živijo tudi druge narodnosti in etnične skupine, in to ne velja samo za našo ožjo domovino. S tem je treba spodbuditi odprtost, seznanjanje s kulturnimi vrednotami drugih narodov in narodnosti ter sprejemanje in spoštovanje le-teh. Izhajajoč iz našega narodnostnega položaja je pomembno, da učenci dobijo informacije tudi o krajevni tradiciji, o zgodovinski ter kulturnih in naravnih znamenitostih domačega kraja in okolice.

### 3. Evropska identiteta

Učence vzgajamo, da bodo sprejemali različne kulture in narodnosti ter spoštovali drugačnost. Z uporabo osebnih izkušenj bogatimo njihovo znanje z informacijami o mednarodnem sodelovanju. Spodbujamo jih k samostojnemu izražanju mnenja o družbenih, zgodovinskih dogodkih, pojavih in osebnostih.

### 4. Duševno zdravje

Na duševno zdravje učenca precej vpliva to, kako se oblikujejo stiki z vrstniki, kakšna je njegova vloga v skupnosti, ali ima prijatelje, ali lahko prijateljstva obdrži. Pri tem je včasih potrebna posredna pomoč učitelja materinščine, ki s primerno organizacijo in pogovori v oddelčni skupnosti lahko pomaga pri sprejemanju posameznika, oblikuje zmožnost sodelovanja in medsebojne pomoči.

# 3 RAZVOJNI CILJI IN UČNE VSEBINE

## 3.1 Prvo triletje (1.–3. razred)

### 3.1.1 Jezikovna vzgoja

#### 3.1.1.1 Razumevanje in tvorba govornih besedil

*Učenci vadijo preprosto, razumljivo in učinkovito izražanje misli, informacij, čustev in mnenj. Zavzemajo se za prepoznavanje in pravilno rabo različnih povedi glede na cilj in namen sporočanja. Posvečajo pozornost tvorbi glasov, pravilnemu dihanju med govorjenjem in izgovarjavi glasov. Prizadevajo si, da bi rabo besed in govorico telesa uskladili z vsebino govora in s poslušalcem.*

1.	2.	3.
<b>1. Učenci vadijo dvogovorno besedno komunikacijo.</b>		
1. Postopno razvijajo zmožnost udeležbe v avtentičnih dvogovornih situacijah: <ul style="list-style-type: none"><li>• spoznajo in uporabljajo nagovore, oblike pozdrava, tikanje in vikanje,</li><li>• predstavijo se vrstnikom in odraslim,</li><li>• smiselno se udeležujejo v preprostejših dialogih z vrstniki in učiteljem, <i>dajejo pobudo za take dialoge,</i></li><li>• izrazijo prošnjo, zanimanje, pri tem uporabljajo ustrezne vljudnostne oblike (<i>prosim, bodi tako ljubezniv, bodite tako ljubeznivi</i>),</li><li>• izrazijo zahvalo, voščilo, <i>se opravičijo in prosijo za odpuščanje</i>, pri tem uporabljajo primerne oblike (<i>hvala, čestitam ti, se opravičujem/prosim za odpuščanje</i>).</li></ul>		
2. Z igro vlog vadijo pogovor z različnimi sogovorniki, različne govorne situacije in telefonski pogovor.		
		S pomočjo učitelja <i>proučijo ustreznost načina sporočanja, odnos sogovornikov, govorico telesa.</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Opazujejo nekatere elemente nebesedne komunikacije (npr. govorico telesa).</li></ul>		

## 2. Učenci poslušajo (si ogledajo) svoji starosti primerna krajša besedila (odlomke besedil) v obliki monologa, se o njih pogovarjajo in tudi sami tvorijo podobna besedila.

1. Učenci postopno razvijajo:

- sposobnost sprejemanja učiteljevega sporočanja, navodil, razlag, glasnega branja, pripovedi, opisov,
- sposobnost sprejemanja sporočanja sošolcev (pripovedovanje dogodkov ali vsebine, opisa oseb, predmetov itd.)

2. Poslušajo krajša poljudnoznanstvena (vsebine iz spoznavanja okolja) besedila, nato:

- poiščejo bistvene podatke,
- odgovorijo na vprašanja povezana z vsebino besedila.

## 3. Postopno razvijajo sposobnost besedne komunikacije v obliki monologa.

Spontano spregovorijo o vsakdanjih temah. Ob učiteljevih vprašanjih (in/ali slikovnega gradiva) pripravijo govorne nastope na vnaprej določeno temo:

- pripovedujejo o svojih doživetjih, o enem dnevu, tednu, nalogah,
- pripovedujejo o tem, kje, kdaj kaj počnemo (npr. jeseni, spomladi, poleti: v naravi, *na polju*, na vrtu, na ulici, v prostem času),

- opišejo sami sebe,
- opišejo najljubšo žival/*igračo*, *igro*,

- opišejo poljubnega družinskega člana, *prijatelja*, sošolca,
- ob fotografiji opišejo osebe, živali, *predmete*,

- *pripovedujejo o tem, kaj bodo počeli v prihodnosti* (po pouku, ob koncu tedna),

- opazujejo nekatere elemente nebesedne komunikacije (npr. govorico telesa).

### 3.1.1.2 Branje (bralno razumevanje), tvorba besedila

Učenci postopno usvojijo znakovni sistem in razvijajo tehnike branja.

1.	2.	3.
<b>1. Učenci razvijajo zmožnosti in sposobnosti, ki so potrebne za usvajanje zmožnosti in tehnik branja.</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Opazujejo predmete, črte in jih razvrščajo po podobnostih in razlikah.</li> <li>• Prepoznajo enake črke v besedah, prepoznajo svoje ime in imena sošolcev.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vadijo združevanje glasov, sintetizirajo črke v zloge in besede.</li> <li>• Glasno in tiho berejo s tiskanimi črkami (ob upoštevanju lastnosti posameznika tudi s pisanimi črkami) napisane povedi, kratko</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Glasno in tiho berejo povedi in krajše besedilo, napisano s pisanimi črkami.</li> <li>• Pri glasnem branju si prizadevajo za pravilno tvorbo glasov, pravilno naglaševanje besed in</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vadijo združevanje glasov, sintetizirajo črke v zloge in besede.</li> <li>• V množici usvojenih črk berejo besede in zelo kratke povedi.</li> </ul>	<p>besedilo, trudijo se za lepo izgovarjavo.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Opazujejo in zaznavajo dolge in kratke glasove.</li> </ul>	<p>besednih zvez, ustrezno kadenco (pripovedne, vprašalne, velelne) povedi.</p>
--	--	---

## 2. Učenci z glasnim in tihim branjem kratkih enostavnih vsakdanjih in javnih besedil razvijajo lastno tehniko branja in zmožnost bralnega razumevanja

<p>Glasno berejo pogoste znake, piktogramе (npr. enostavnejše prometne znake in druge piktogramе) iz svojega okolja in tudi sami ustvarijo podobne.</p>	<p>Glasno in tiho berejo pogoste napise iz svojega okolja (prepovedi, <i>kratka sporočila</i>).</p>	
---	---	--

Z učiteljevo pomočjo ali samostojno povedo:

- kaj je pomen, sporočilo piktograma,
- kaj je sporočilo napisa.

Tudi sami ustvarijo podobne piktogramе oziroma napise, jih predstavijo, se o njih pogovorijo.

	<p>Glasno in tiho berejo besedila, napisana s tiskanimi črkami:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• preprostejši opis osebe in živali,</li> </ul>	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• kratko navodilo,</li> <li>• urnik, kazalo,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• preprostejši pozdrav, voščilo, vabilo, sms.</li> </ul>
	<p>Razumejo dobesedni pomen prebranega besedila, odgovarjajo na učiteljeva vprašanja; z učiteljevo pomočjo ali samostojno ugotovijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• pošiljatelja in naslovnika,</li> <li>• namen,</li> <li>• bistvene podatke,</li> <li>• <i>zaznajo oblikovanost besedila.</i></li> </ul>	

### 3.1.1.3 Pisanje (pravopis in tvorba pisnih besedil)

Učenci usvojijo abecedo, utrdijo zanesljivo rabo pisave. Tvorijo povedi in postopno s povezovanjem povedi tudi besedilo. Vadijo razčlenjevanje, uporabijo pravopisna znanja, učijo se pravilne rabe jezika in pravorečja.

1.	2.	3.
<p><b>1. Učenci postopno usvojijo elemente tehnike pisanja, pisavo črk in črkovnih zvez oziroma – skupaj z osnovami pravopisa – tekočo in estetsko pisavo.</b></p>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Za pripravo na opismenjevanje vadijo: – pravilno držo telesa,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vadijo samostojno pisanje malih in velikih tiskanih črk, nato tudi malih</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vadijo samostojno pisanje malih in velikih pisanih črk, upoštevajo</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– prijem svinčnika in drugih pisal,</li> <li>– orientacijo na svojem telesu, v prostoru in pisalnem listu,</li> <li>– zaznavanje smeri (z leve proti desni, od zgoraj navzdol),</li> <li>– skiciranje elementov črk in števil.</li> <li>• Vadijo prepoznavanje glasov in zlogov (mesto, zaporedje).</li> <li>• Razumejo razliko in povezavo med glasom in črko, usvojene črke povežejo z ustreznim glasom.</li> <li>• Prepisujejo velike tiskane črke, nato samostojno pišejo npr. pogosto uporabljene znane besede.</li> </ul>	<p>pisanih črk (ob upoštevanju lastnosti posameznika tudi velikih črk), pri tem upoštevajo pravilno razporeditev, velikost in lepomis.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prepisujejo besede, povedi, krajša besedila. Samostojno in po nareku pišejo povedi.</li> <li>• Opazujejo členitev povedi (velika začetnica na začetku povedi, končno ločilo), ugotovijo število besed v povedih.</li> </ul>	<p>pravilno razporeditev, lepomis, točnost, pospeševanje tempa.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prepisujejo povedi in krajša besedila. Samostojno in po nareku pišejo povedi in kratka besedila.</li> <li>• Napisano preverijo in popravijo.</li> <li>• Opazujejo napisane povedi: velika začetnica na začetku povedi, končno ločilo, členitev na besede.</li> <li>• Navajajo se na tipkovnico računalnika: pišejo povedi in kratka besedila.</li> </ul>
--	---	---

## 2. Učenci pišejo preprosta besedila.

Ob upoštevanju načel pravilne rabe jezika in lepopisa tvorijo izvrstnim značilnostim primerna besedila:

- preprosto pripoved in opis,
- kratko navodilo,
- urnik, kazalo,
- pozdrav, čestitka, vabilo, sms.
- svoja besedila primerjajo in povedo preprosto mnenje.

### 3.1.1.4 Jezikovna znanja, pojmi

*Učenci usvojijo znanja, potrebna za zahtevno rabo jezika. Na podlagi praktičnega znanja prepoznajo jezikovno-slovnične pojave. Prepoznajo razliko med materinščino in drugimi jeziki.*

1.	2.	3.
<p><b>1. Bogatijo svoj besedni zaklad, zmožnost izražanja, razvijajo zmožnost pravilne rabe jezika, pravorečja in pravopisa.</b></p>		
<p>Učenci bogatijo svoj besedni zaklad:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• poimenujejo osebe, živali, rastline, predmete, dogodke,</li> <li>• poiščejo protipomenke,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• poiščejo sopomenke in protipomenke,</li> <li>• s primeri tvorijo iz glagolov samostalnike (za poimenovanje dejanja),</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• zbirajo sopomenke in protipomenke, nadpomenke in podpomenke,</li> <li>• s primeri tvorijo iz glagolov samostalnike (za poimenovanje dejanja)</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• poiščejo pomanjševalnice in ljubkovalne besede.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• tvorijo besedne družine.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>oz. vršilca dejanja),</li> <li>• s primeri tvorijo iz samostalnika pridevnik,</li> <li>• tvorijo besedne družine.</li> </ul>
---	--	---

Razvijajo sposobnost opazovanja in logičnega mišljenja ter zmožnost izražanja:

- ugotovijo količino oseb in stvari, jih primerjajo in to jezikovno izrazijo (glavni števniki, nedoločni števniki),
- ugotovijo lastnosti oseb in stvari, jih primerjajo in to jezikovno izrazijo (pridevniki),
- določijo položaj oseb in stvari (*itt, ott, elöl hátul, kint, bent* itd. krajevni prislovi; imenske besede s končnicami *-ban, -ben, -n, alatt, felett* itd. postpozicije) ter njihovo gibanje (imenske besede s končnicami *-ból, -ből, -ba, -be, -ban, -ben; elé, elött, fölé, fölött* itd. postpozicije),
- ugotovijo in jezikovno izrazijo časovno zaporedje dogodkov (*most, korábban, után, ma* itd.).

Razvijajo zmožnost pravilne rabe jezika, pravorečja in pravopisa:

- vadijo pravilno izgovarjavo glasov in glasovnih zvez, naglaševanje besed in povedi, intonacijo,

<ul style="list-style-type: none"> <li>• vadijo in ozavestijo prilagajanje povedka in osebka.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• vadijo: <ul style="list-style-type: none"> <li>– uporabo velike začetnice na začetku povedi in končnih ločil (pika, vprašaj, klicaj),</li> <li>– pravopis osebnih imen,</li> <li>– označevanje kratkih in dolgih samoglasnikov in soglasnikov,</li> <li>– rabo črk <i>j</i> in <i>ly</i>,</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– pravopis pogostejših živalskih imen oziroma preprostejših zemljepisnih imen iz njihovega okolja,</li> <li>– deljenje preprostejših besed,</li> <li>– pisanje glasovnih zvez, katerih pisava se razlikuje od izgovarjave.</li> </ul>
--	---	--

## 2. Učenci se pogovarjajo o svojem jezikovnem okolju, o vlogi in položaju madžarskega jezika:

<ul style="list-style-type: none"> <li>• ozavestijo, čemu služi jezik,</li> <li>• spoznajo druge načine sporazumevanja,</li> <li>• pogovarjajo se o nebesedni komunikaciji.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• pogovarjajo se o drugih, njim znanih jezikih,</li> <li>• ugotovijo razliko med madžarščino, ki jo govorijo doma, in tisto, ki jo uporabljajo v šoli,</li> <li>• ozavestijo, da v njihovem okolju ljudje govorijo več jezikov (slovenščina, madžarščina, hrvaščina),</li> <li>• ozavestijo pomen maternega jezika v otrokovem življenju.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• pogovarjajo se o položaju jezikov, ki jih govorijo v Sloveniji,</li> <li>• pogovarjajo se o uporabi madžarščine doma, v matični državi in drugod po svetu,</li> <li>• ozavestijo, da je poleg ohranjanja materinščine pomembno tudi učenje drugih jezikov,</li> <li>• ozavestijo, da so vsi jeziki enakovredni,</li> <li>• razvijajo strpnost do drugače govorečih.</li> </ul>
--	---	---



### 3. Pojmi

Učenci razumejo in *uporabljajo* naslednje pojme:

- |   |  |   |
|---|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"><li>glas, črka, zlog, beseda.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>samoglasnik, soglasnik,</li><li>poved, pika, vprašaj, klicaj,</li><li>velika in mala začetnica,</li><li>materni jezik, <i>tuji jezik, drugi jezik.</i></li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>pripovedna, vprašalna, vzklična poved,</li><li>državni jezik, uradni jezik.</li></ul> |
|---|--|---|

## 3.1.2 Književna vzgoja

### 3.1.2.1 Razumevanje in tvorba govornih besedil, memoriranje

*Učenci pripovedujejo svoja filmska in gledališka doživetja, povzamejo vsebino poslušanih književnih besedil. Z dramatično igro uprizorijo znana besedila. Nekaj besedil se naučijo na pamet.*

1.	2.	3.
<b>1. Učenci poslušajo svoji starosti primerna literarna besedila in se o njih pogovarjajo:</b>		
<ul style="list-style-type: none"><li>poslušajo pravljice, pesmi, ritmične pesmice, otroške skladbe,</li><li>preprosto izrazijo svoje vtise, misli.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>poslušajo pravljice, pesmi in druga literarna besedila, ki jih posreduje učitelj ali jih predvaja z nosilcev zvoka, interneta,</li><li>v nekaj povedih izrazijo svoje vtise, misli.</li></ul>	
<b>2. Učenci ob gledanju gledaliških predstav in filmov pridobijo literarna doživetja:</b>		
<ul style="list-style-type: none"><li>pogledajo gledališko ali lutkovno predstavo, risanke, otroške filme, poslušajo radijsko igro,</li><li>preprosto povedo vsebino oz. zgodbo predstave oz. filma,</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>preprosto izrazijo svoje vtise, misli.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>v nekaj povedih izrazijo svoje vtise, misli.</li></ul>
<b>3. Učenci se ustno izražajo na temo literarnih besedil:</b>		
<ul style="list-style-type: none"><li>znane zgodbe uprizorijo z lutkami in dramatizacijo, s tem razvijajo zmožnost identifikacije,</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>naučijo se in povedo nekaj ritmičnih pesmic (izštevank), ugank, rekov, pregovorov in pesmi.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>naučijo se in povedo nekaj pesmi in kratkih proznih odlomkov, razpoloženje v njih nakažejo z <i>barvo glasu</i> in gibanjem.</li></ul>

#### 4. Na temo literarnih besedil ustno tvorijo kreativna besedila:

- vadijo pripovedni slog,
- tvorijo izmišljeno zgodbo,
- nadaljujejo začeto zgodbo,
- ob poznavanju predhodnih dogodkov sklepajo na konec.

- preoblikujejo znano pravljico (npr. drugačen konec),
- vrednotijo obnašanje osebe.

### 3.1.2.2 Branje (analiza besedila)

Vadijo glasno in tiho razumno branje literarnih besedil, razumejo dobesedni pomen enostavnih literarnih besedil. Izrazijo svoje mnenje o nastopajočih osebah v prebranih literarnih besedilih, o njihovih dejanjih, o položajih.

1.	2.	3.
<b>1. Učenci glasno in tiho berejo literarna besedila in pri tem razvijajo tehniko branja in sposobnost razumnega branja:</b>		
<ul style="list-style-type: none"><li>• glasno berejo s slik in ilustracij,</li><li>• ob slikah berejo znano pravljico ali pesem.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• po predhodni pripravi glasno berejo zelo kratke znane pesmi in odlomke pravljic.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• tiho in glasno berejo literarna besedila, pri tem upoštevajo pravilno tvorbo glasov, naglaševanje besed in besednih zvez, pravilno intonacijo različnih vrst povedi,</li><li>• po predhodni pripravi tiho in glasno (tudi z igro vlog) berejo neznano kratko literarno besedilo.</li></ul>
<b>2. Pogovarjajo se o prebranih delih, rešujejo naloge bralnega razumevanja in druge naloge v povezavi z njimi:</b>		
<ul style="list-style-type: none"><li>• ustno odgovarjajo na učiteljeva vprašanja,</li><li>• razumevanje besedila izrazijo v risbi ali z dramatizacijo,</li><li>• pripovedujejo svoja doživetja v povezavi z besedilom.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• prepoznajo naslov,</li><li>• v besedilu podčrtajo neznane besede,</li><li>• v prebranem besedilu razlikujejo med resničnim in izmišljenim,</li><li>• poimenujejo glavnega junaka (ali junake),</li><li>• ugotovijo časovno (ravnino) razsežnost besedila,</li><li>• odgovorijo na vprašanja v povezavi z besedilom,</li><li>• z učiteljevo pomočjo prepoznajo pozitivne in negativne vrednote (dobro in slabo),</li><li>• izrazijo svoje mnenje o besedilu,</li><li>• pripovedujejo svoja doživetja v povezavi z besedilom,</li><li>• zamislijo si nadaljevanje, drugačen konec prebranega besedila,</li></ul>	

- poimenujejo stranske junake, *izrazijo preprosto mnenje o njihovem obnašanju*,
- identificirajo se z enim, zanje priljubljenim junakom,
- rešijo pisne naloge analize besedila: iščejo in podčrtajo ključne besede, interpretirajo osnovno misel besedila,
- prebrana besedila razvrstijo po temi, avtorju ali iz drugega vidika,
- z opisovanjem pripravijo razlago besed,
- poiščejo sopomenke in protipomenke.

## Lirika

- razlikujejo pesem in pravljico (prozo),
- iščejo in tvorijo rimajoče se besede,
- na pamet se naučijo nekaj pesmi,

- obravnavane pesmi povedo na pamet čim natančneje in na najbolj naraven način,

- prepoznajo kitice, preštejejo verze.

- prepoznajo *refren*,
- prepoznajo ponavljanje,
- zaznajo ritem kratkih in dolgih zlogov,
- *prepoznajo glavno misel in razpoloženje pesmi*,
- prepoznajo slikovno pesem.

## Epika

- Prepoznajo pravljico, začetne in končne preobrate v njej,
- poimenujejo junake pravljice in kraj dogajanja,

- ugotovijo čudežne elemente.

- prepoznajo preizkušnje,
- povzamejo sporočilo pravljice.

## Dramatika

- Odigrajo slišane, prebrane ali izmišljene zgodbe,
- z dramsko igro uprizorijo različne situacije,
- učijo se dramske ljudske igre,
- izdelajo lutke, uprizorijo lutkovno predstavo.

### 3.1.2.3 Pisanje, tvorba pisnih besedil

Učenci na podlagi literarnih besedil rešujejo preprostejše pisne naloge in tako usvojijo temelje reproduktivne in kreativne tvorbe besedila.

1.	2.	3.
<b>1. Učenci na podlagi literarnih besedil razvijajo zmožnost pisanja in tehniko pisanja ter reproduktivno zmožnost pisnega sporočanja:</b>		
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ob slikah, slikovnih nizih ali na podlagi vprašanj napišejo vsebino zelo kratke zgodbe,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• napišejo ključne besede poslušane ali prebrane pravljice,</li> <li>• napišejo vsebino kratke pravljice.</li> </ul>
<b>2. V povezavi z literarnimi besedili tvorijo kreativna besedila v pisni obliki:</b>		
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• pišejo rimajoče se besede,</li> <li>• izdelajo strip,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• napišejo kratko zgodbo,</li> <li>• napišejo drugačen kratek konec pravljice.</li> </ul>

### 3.1.2.4 Predlagana književna besedila

1.	2.	3.
<p>LIRIKA</p> <p>Nemes Nagy Ágnes: <i>A csiga</i></p> <p>Károlyi Amy: <i>Munka-játék</i></p> <p>Weöres Sándor: <i>Birka iskola, Nagy a hó, Fut a kicsi felhő</i></p> <p>Tolsztoj: <i>A répa</i></p> <p>Szabó Lőrinc: <i>Kicsi vagyok én (odlomek)</i></p> <p>Kányádi Sándor: <i>Ha a napnak...</i></p> <p>Varga József: <i>Egérbolt, A kis első</i></p> <p>Madžarske ljudske:</p> <p>Népköltés: <i>Lipem-lopom, Megy a gőzös, Egyszer volt egy kemence</i></p>	<p>LIRIKA</p> <p>Weöres Sándor: <i>Száncsengő, Farsangoló</i></p> <p>Szabó Lőrinc: <i>Este van már</i></p> <p>Nemes Nagy Ágnes: <i>Nyári vers</i></p> <p>Móricz Zsigmond: <i>A török és a tehenek, Iciri-piciri</i></p> <p>Gazdag Erzsébet: <i>A kiskakas rézgarasa, Ákom-bákom hadsereg</i></p> <p>Benedek Elek: <i>Sárgulnak a falevelek</i></p> <p>Donátsy Magda: <i>Hóvirág</i></p> <p>Csoóri Sándor: <i>Csodakútya</i></p> <p>Fazekas Anna: <i>Öreg néne őzikéje</i></p>	<p>LIRIKA</p> <p>Weöres Sándor: <i>Sehallselát Dömötör, Buba éneke, Újévi jókívánások</i></p> <p>Móra Ferenc: <i>A cinege cipője</i></p> <p>Csoóri Sándor: <i>Dióbel bácsi, Farsangi kutyabál</i></p> <p>Károlyi Amy: <i>Nagyon kis fiúk dala</i></p> <p>Nemes Nagy Ágnes: <i>Égi fagyilalt</i></p> <p>Kányádi Sándor: <i>Kicsi faluból való vers</i></p> <p>Szabó Lőrinc: <i>Esik a hó, Nyitnikék, Csigabiga</i></p> <p>Gyurkovics Tibor: <i>Iskolahivogató</i></p> <p>Petőfi Sándor: <i>Anyám tyúkja</i></p> <p>Dsida Jenő: <i>Szép karácsony</i></p>

	Zelk Zoltán: <i>Tavaszi dal</i> Móra Ferenc: <i>Fecskehivogató</i> Csorba Piroska: <i>Mesélj rólam</i> Kassák Lajos: <i>Testvérké</i> Varga József: <i>A spenót</i> Szúnyogh Sándor: <i>Répapers</i>	Csukás István: <i>Hideg szél fúj, Jaj, de szörnyű</i> József Attila: <i>Altató</i> Veres Miklós: <i>Mese a Mikulásról</i> Varga József: <i>Télapóvárás</i> Bence Lajos: <i>Napraforgó papagáj</i> Szúnyogh Sándor: <i>Bodri és a fogkefe</i>
EPIKA Hervay Gizella: <i>Ábécés mese</i> V. Szutyjev: <i>A kiséger meg a ceruza</i> Marék Veronika: <i>A csúnya kislány</i> Koloszvári Grandpierre Emil: <i>A két kicsi bocsk meg a róka</i> Grimm: <i>Piroska és a farkas, Hófehérke, A farkas és a hét kecskegida</i> Bence Utrosa Gabriella: <i>Ha nagy leszek..., Hangyácska bangyácska eltéved</i> Madžarske ljudske: <i>A három kismalac, A kiskakas gyémánt félkrajcárja, Az iregi kakasok, A kakas és a pipe; Nyakigláb, Csupaháj, Málészáj; Három kívánság</i>	EPIKA Grimm: <i>Hamupipőke, Csipkerózsika</i> H.C. Andersen: <i>A rút kiskacsa</i> V. Szutyjev: <i>A három kiscica</i> Móra Ferenc: <i>A fecskék, A madárfészek</i> Puskin: <i>A kis fa</i> Oszejeva: <i>A jótett</i> Gárdonyi Géza: <i>Marci vacsorája</i> Fehér Klára: <i>Hazudós mese</i> Bence Utrosa Gabriella: <i>Egy kis makk története, Ki lakik a sötétben?</i> Madžarske ljudske: <i>A tücsök és a hangya, A kismalac és afarkasok, Bodri meg a szamár, Az állatok vitája</i>	EPIKA Grimm: <i>A békakirály</i> H. C. Andersen: <i>A császár új ruhája, Hüvelyk Matyi, A kis gyufaárus lány</i> Móra Ferenc: <i>Madarak iskolája, A jó orvosság, Kis bicebóca, A nagyapó, A mi kis városunk, Hogyan tanultam meg olvasni</i> Bence Utrosa Gabriella: <i>Aboszorkány pogácsái</i> Varga József: <i>Az ellopott tündér</i>

### 3.1.3 Razvijanje zmožnosti učenja

Učenci z razvijanjem sposobnosti branja in bralnega razumevanja razvijajo tudi sposobnost pridobivanja informacij, izoblikujejo učne navade, spoznajo tehnike učenja. Seznanijo se z različnimi viri in njihovo smiselno uporabo.

1.	2.	3.
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• usvojijo posamezne korake samostojnega reševanja nalog,</li> <li>• pod učiteljevim vodstvom usvojijo korake pisanja osnutka,</li> <li>• pridobijo izkušnje v zbiranju znanj, podatkov, informacij (uporaba literature in knjižnice, besedne in nebesedne informacije),</li> </ul>		
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• spoznajo nekaj otroških leksikonov in njihovo uporabo,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• spoznajo uporabo otroškega pravopisnega slovarja,</li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• se seznanijo s preprostejšimi metodami iskanja po medmrežju.</li> </ul>	

## 3.2 Drugo triletje (4.–6. razred)

### 3.2.1 Jezikovna vzgoja

#### 3.2.1.1 Razumevanje in tvorba govornih besedil

Učenci vadijo razumljivo in učinkovito izražanje misli, informacij, čustev in mnenj. Zavzemajo se za pravilno rabo besed in povedi glede na cilj in namen sporočanja. Pozorni so na tvorbo glasov, pravilno dihanje in izgovarjavo glasov. Prizadevajo si, da bi rabo besed in govorico telesa uskladili z vsebino govora in s poslušalcem.

4.	5.	6.
<b>1. Učenci vadijo dvogovorno besedno komunikacijo.</b>		
<b>Razvijajo zmožnost udeležbe v različnih dvogovornih situacijah:</b>		
<ul style="list-style-type: none"><li>• uporabljajo vljudnostne izraze (nagovor, pozdrav, predstavitev),</li><li>• smiselno sodelujejo v dialogih z vrstniki in učiteljem, v telefonskem pogovoru, znajo začeti tovrstne dialoge in jih ustrezno končati,</li><li>• izrazijo prošnjo, poizvedovanje, zahvalo, voščilo, se opravičijo in prosijo za oprostitev, izrazijo strinjanje/nestrinjanje, svoje mnenje in poslušajo ter spoštujejo mnenje drugih,</li><li>• v pogostih govornih situacijah primerno uskladijo rabo besed in govorico telesa.</li></ul>		
<b>Poslušajo dvogovorna vsakdanja in javna (uradna) besedila, nato:</b>		
<ul style="list-style-type: none"><li>• ugotovijo, kdo so sogovorniki, kaj je tema pogovora,</li><li>• vrednotijo medsebojni čustveni odnos sogovornikov, utemeljijo svoje mnenje,</li><li>• razpravljajo o tem, kakšen je družbeni in generacijski odnos sogovornikov (npr. znanec/neznanec, partnerski/podrejen, vrstnik/različne starosti), svoje mnenje utemeljijo,</li></ul>		
		<ul style="list-style-type: none"><li>• izrazijo svoje mnenje o jezikovnem in nejezikovnem obnašanju sogovornikov (vljudnost, prijaznost),</li></ul>
		<ul style="list-style-type: none"><li>• vrednotijo jezikovni dosežek sogovornikov (razumljivost).</li></ul>
<b>2. Učenci poslušajo (si ogledajo) svoji starosti primerna besedila (odlomke besedil) v obliki monologa, se o njih pogovarjajo in tudi sami tvorijo podobna besedila.</b>		
Učenci postopno razvijajo:		
<ul style="list-style-type: none"><li>• razumevanje poljudnoznanstvenih besedil s tematiko drugih predmetnih področij (različni opisi, predstavitev itd.), razlag pojmov,</li></ul>		

- reklamnih sporočil, novic in obvestil, tako da:
  - odgovorijo na vprašanja v zvezi z besedilom in tudi sami postavljajo vprašanja,
  - ugotovijo namen besedila, *napovejo pričakovane posledice*,
  - ugotovijo bistvene podatke (tema, kdo?, kje?, kdaj? itd.), jih razporedijo v miselni vzorec,
  - na kratko povzamejo besedilo,
  - izrazijo svoje mnenje o besedilu (zanimivost, prepričljivost, *verodostojnost*),
  - opazujejo besedno obnašanje govornika, vključno z nekaterimi elementi nebesedne komunikacije (npr. govorica telesa, stik z očmi),
  - *pogovarjajo se o tem, na kaj je treba biti pozoren pri poslušanju besedila*,
- ob slovarju/leksikonu razložijo neznane besede.

### 3. Razvijajo monološko govorno zmožnost.

Spontano spregovorijo o vsakdanjih temah.

Pripravijo govorne nastope na vnaprej določeno temo:

- poročajo o resničnem, televizijskem ali bralnem doživetju, izrazijo mnenje o njem,
- predstavijo poljubnega družinskega člana, prijatelja, sošolca,
- pripravijo opis živali, *rastline* in predmeta,

- predstavijo delovni dan svojih staršev (časovno zaporedje),
- predstavijo svojo pot do šole in *obstoječe vire nevarnosti*,

- pripovedujejo o svojih načrtih, željah,

- napišejo opis pokrajine,
- napišejo preprostejšo oznako osebe,
- *opišejo delovne procese*,

- zbirajo podatke iz tiskanih besedil, z medmrežja, od ljudi, iz svojih izkušenj,
- izdelajo miselni vzorec,
- med nastopom nakažejo temo, govorijo razumljivo, pozorni so na pravilno rabo besed, pestro uporabo povedi glede na namen sporočanja, uporabo knjižnega pogovornega jezika, ustrezen tempo, premor, izgovarjavo, naglaševanje, kadenco,
- ustrezno uskladijo rabo besed in govorico telesa,
- vrednotijo *svoj* nastop in nastop sošolcev.

### 3.2.1.2 Branje (bralno razumevanje)

Učenci z glasnim in tihim branjem kratkih besedil iz vsakdanjega in javnega življenja ter poljudno-znanstvenih besedil razvijajo svojo tehniko branja in zmožnost bralnega razumevanja. Na poljudno-znanstvenih besedilih vadijo glasno branje, na javnih besedilih pa nastopanje.

4.	5.	6.
<b>1. Učenci z branjem svoji starosti primernih besedil razvijajo sposobnost razumevanja besedil.</b>		
Učenci: <ul style="list-style-type: none"><li>• berejo vsakdanja in javna (uradna) besedila: vabilo, voščilo, čestitko, pozdrav, reklamo, mali oglas/<i>oglas</i>, obvestilo,</li><li>• ugotovijo namen besedila, pošiljatelja in naslovnika, bistvene podatke,</li><li>• proučijo jezikovno oblikovanost besedila.</li></ul>		
Učenci berejo poljudnoznanstvena besedila (opis osebe, živali, <i>rastline</i> , predmeta, pokrajine, delovnega postopka (6. razred), nato: <ul style="list-style-type: none"><li>• ugotovijo namen besedila, bistvene podatke (tema, kdo?, kje?, kdaj? itd.),</li><li>• ob slovarju/leksikonu razložijo neznane besede,</li><li>• izdelajo miselni vzorec in osnutek besedila,</li><li>• <i>dopolnijo manjkajoče dele besedila</i>,</li><li>• izrazijo svoje mnenje o besedilu (zanimivost, <i>prepričljivost</i>, <i>verodostojnost</i>),</li><li>• seznanjajo se z osnovami tehnik bralnega razumevanja,</li></ul>		
		• vadijo razumevanje prenesenih pomenov.

### 3.2.1.3 Pisanje (tvorba pisnih besedil)

Učenci s prepisovanjem, pisanjem po nareku in tvorbo svoji starosti primernih besedil razvijajo svojo tehniko pisanja.

4.	5.	6.
<b>Učenci po zgledu ali samostojno pišejo krajša vsakdanja, javna in publicistična besedila ter razvijajo zmožnost tvorbe besedila.</b>		
Po zgledu pišejo krajša vsakdanja in javna (uradna) besedila: vabilo, voščilo, čestitko, pozdrav, reklamo, mali oglas/ <i>oglas</i> , obvestilo.		
Učenci s slikami in besedami nato postopno samostojno tvorijo besedila o sebi, svojem okolju in podani temi: <ul style="list-style-type: none"><li>• predstavijo osebe, živali in <i>rastline</i>,</li></ul>		



	<ul style="list-style-type: none"> <li>• predstavijo svoje želje,</li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• predstavijo pokrajino, označijo osebo, <i>opišejo delovne procese,</i></li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• zbirajo podatke iz tiskanih besedil, z <i>medmrežja</i>, od ljudi, iz svojih izkušenj,</li> <li>• izdelajo miselni vzorec/osnutek besedila,</li> <li>• pozorni so na jezikovno oblikovanost in členitev besedila, na natančno in ustrezno rabo besed, na pravopis,</li> <li>• <i>na učiteljevo pobudo s priročniki popravijo svoje napake,</i></li> <li>• <i>svoja besedila oblikujejo in predstavijo tudi z računalniškimi aplikacijami,</i></li> <li>• <i>primerjajo, vrednotijo svoja besedila in besedila sošolcev.</i></li> </ul>	

### 3.2.1.4 Jezikovna znanja, pojmi

*Učenci usvojijo znanja, potrebna za zahtevno rabo jezika. Na podlagi praktičnega znanja prepoznajo jezikovno-slovnične pojave. Prepoznajo razliko med materinščino in drugimi jeziki.*

4.	5.	6.
<p><b>1. Bogatijo svoj besedni zaklad, zmožnost izražanja, razvijajo zmožnost pravilne rabe jezika, pravorečja in pravopisa.</b></p>		
<p>Učenci bogatijo svoj besedni zaklad:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• poimenujejo osebe, živali, rastline, predmete, dogodke,</li> <li>• poiščejo sopomenke in protipomenke, podpomenke in nadpomenke,</li> <li>• tvorijo besedne družine,</li> <li>• prepoznajo enopomenke in večpomenke,</li> <li>• razlikujejo pomen večpomenk in enakozvočnic,</li> <li>• tvorijo samostalnike in pridevnike.</li> </ul>		
<p>Razvijajo sposobnost opazovanja in logičnega mišljenja ter zmožnost izražanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• jezikovno izrazijo količino, lastnosti, položaj in gibanje oseb in stvari,</li> <li>• ugotovijo in jezikovno izrazijo časovno zaporedje dogodkov,</li> <li>• prepoznajo in izrazijo vzročno-posledične odnose dejanj, <i>razlikujejo vzrok od cilja,</i></li> <li>• prepoznajo in izrazijo pogoje dejanj.</li> </ul>		
<p>Razvijajo zmožnost pravilne rabe jezika, pravorečja in pravopisa, usvojijo slovnična znanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• vadijo naglaševanje besed in povedi, kadenco,</li> <li>• z učiteljevo pomočjo prepoznajo in popravijo najpogostejše jezikovne napake (poimenovanje parnih delov telesa, nepravilna raba končnic <i>-suk/-sük</i>, uporaba pomožnega glagola <i>szokik</i>, uporaba člena pred osebnimi imeni, uporaba končnic <i>-ban, -ben</i>),</li> <li>• na podlagi praktičnega znanja prepoznajo obravnavane jezikovne-slovnične pojave,</li> <li>• prepoznajo enostavnejše povezave med jezikovnimi enotami.</li> </ul>		

Usvojijo pravopisna pravila in vadijo njihovo uporabo:

- deljenje besed,
- razvrščanje besed po abecedi,
- rabo črk *j* in *lj*,
- rabo kratkih in dolgih samoglasnikov in soglasnikov v osnovnem besedišču,
- pisavo glagolov s končnicami *-it, -ul, -ül*, glagolov v pretekliku in prihodnjiku, glagolov v velelnem in pogojnem naklonu ter glagolov z glagolsko predpono,
- pisavo samostalnikov s končnicami (*-t, -val, -vel, -vá, -vé*), izjeme (*vizek, lovat*),
- pisavo zemljepisnih imen in imen ustanov ter naslovov iz njegovega bližnjega okolja,
- pisavo pridevnikov s končnicami *-ó, -ő, -ú, -ű*, stopnjevanih pridevnikov, pridevnikov, ki se končajo na *-s* in dobijo končnico *-an, -en*, iz samostalnikov tvorjenih pridevnikov s končnico *-i*,
- pisavo glavnih, vrstilnih števnikov in *števnikov, ki so izraženi z ulomki*, pisava datuma,
- pisavo dolgih soglasnikov v postpozicijah,
- uporabo vejice v enostavni povedi (naštevanje, nagovor, medmet), v zloženi povedi pred vezniki *hogy, mert, aki, ami, ahol, amikor* in uporabo ločila na koncu enostavne povedi,

- pisavo onomatopejskih besed.

## 2. Učenci se pogovarjajo o njihovem jezikovnem okolju, o vlogi in položaju madžarskega jezika.

- Ozavestijo vlogo in pomen maternega jezika v vsakdanjem življenju in v šoli,
- ugotovijo, da je madžarščina državni jezik Madžarske, na narodnostno mešanem območju Prekmurja pa je s slovenščino enakovreden uradni jezik,
- pogovarjajo se o položaju jezikov, ki jih govorijo v Sloveniji,
- ozavestijo, da je poleg ohranjanja materinščine pomembno tudi učenje drugih jezikov, spoznajo pomen jezikovne tolerance v vsakdanjem življenju, prizadevajo si za strpno obnašanje.

## 3. Jezikovna in slovnična znanja

**Učenci razumejo temeljne jezikoslovne izraze, v besedilih poiščejo primere usvojenih pojmov, primere poimenujejo z ustreznim izrazoslovjem. Jezikovne elemente razvrščajo v kategorije.**

4.	5.	6.
<p>Besedne vrste:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• glagol (glagolski časi, glagolske končnice),</li> <li>• samostalnik,</li> <li>• člen,</li> <li>• osebni zaimек.</li> </ul> <p>Vrste enostavne povedi.</p>	<p>Ponovitev usvojenih besednih vrst, poglobljanje znanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• povedni, pogojni in velelni glagolski naklon,</li> <li>• najpogostejše glagolske predpone, pravopis glagolov z glagolskimi predponami,</li> <li>• lastna imena (osebna, živalska in zemljepisna imena, imena ustanov, znamk, naslovi),</li> </ul>	<p>Jezik in govor:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>naš materni jezik</i>,</li> <li>• madžarski jezik in njegov izvor.</li> </ul> <p>Glasovna podoba in pomen besed:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• enopomenke in večpomenke,</li> <li>• enakozvočnice,</li> <li>• sopomenke in protipomenke,</li> <li>• onomatopejske besede.</li> </ul> <p>Zgradba besed:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• enostavne in zložene besede,</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• pridevnik, pridevniki s končnico -i,</li> <li>• števniki (števniki, izražen z ulomkom),</li> <li>• postpozicija.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• najpogostejše končnice. <i>Reki in pregovori.</i></li> </ul> <p>Glas in črka:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>nastanek in razvrščanje glasov,</i></li> <li>• abeceda in abecedni red.</li> </ul> <p>Osnove madžarskega pravopisa:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• osnovna načela,</li> <li>• pravopis glasovnih sprememb,</li> <li>• zlogovanje, deljenje besed.</li> </ul>
<b>4. Pojmi</b>		
<p>samostalnik, občno ime, lastno ime, osebno ime, ednina, množina, končnica, <i>člen</i>, glagol, spreganje, glagolski čas (sedanjik, preteklik, prihodnjik); pripovedna, vprašalna, vzključna, želelna in velelna poved</p>	<p>vrste lastnih imen (osebna imena, živalska imena, zemljepisna imena, <i>imena ustanov, imena znamk, naslovi</i>), pridevnik, stopnjevanje, tvorba pridevnika, postpozicija, glavni in vrstilni števniki, <i>števniki, izražen z ulomkom</i>, povedni naklon, pogojni naklon, velelni naklon, glagolska predpona</p>	<p>materni jezik, jezik okolja, tuji jezik; glasovna podoba, pomen, enopomenke, večpomenke, enakozvočnice, sopomenke (<i>sinonimi</i>), protipomenke, onomatopejske besede; enostavna beseda, sestavljena beseda, koren besede, končnica, <i>rek, pregovor; govorni organi</i>, glas, črka, samoglasnik, soglasnik, kratki, dolgi, prilikanje, abecedni red, deljenje besed</p>

### 3.2.2 Književna vzgoja

#### 3.2.2.1 Razumevanje in tvorba govornih besedil, memoriranje

Učenci pripovedujejo svoja filmska in gledališka doživetja, povzamejo vsebino poslušanih književnih besedil. Z dramatično igro uprizorijo znana besedila. Naučijo se besedila na pamet.

4.	5.	6.
<b>1. Učenci poslušajo svoji starosti primerna književna besedila, o slišnem se pogovarjajo.</b>		
Učenci se pripravijo na sprejemanje besedila, nato:		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• poslušajo pesmi, pravljice, <i>pripovedke</i>, povesti,</li> </ul>		
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• poslušajo pesmi (skladbe),</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• poslušajo pripovedno pesnitev, <i>mit</i>, odlomek iz mladinskega romana,</li> </ul>

- v nekaj povedih izrazijo svoja čustva, vtise, misli,
- izrazijo svoje mnenje o besedilu,
- poglobijo svoje zanimanje za književnost.

### **2. Učenci ob gledanju gledaliških predstav in filmov pridobijo literarna doživetja.**

- Ogledajo si gledališko ali lutkovno predstavo, risanke, otroške filme, mladinske filme,
- izrazijo svoje vtise, misli,
- povzamejo vsebino, dejanje predstave oz. filma,
- izrazijo svoje mnenje o videnem, slišnem, o dejanjih in nazoru oseb.

### **3. Učenci se ustno izražajo na temo književnih besedil.**

- Znano besedilo uprizorijo z dramsko igro, prikažejo z lutkami in pri tem razvijajo zmožnost identifikacije, preizkusijo različne dramske oblike (lutkovna igra, igra senc, situacijska vaja, improvizacija),
- naučijo se in povedo na pamet nekaj pesmi in kratkih proznih odlomkov, razpoloženje v njih nakažejo z barvo glasu in gibanjem.

### **4. Na temo književnih besedil ustno tvorijo kreativna besedila.**

- Nadaljujejo začeto zgodbo,
- ob poznavanju predhodnih dogodkov sklepajo na konec,
- dejanje pripovedujejo v imenu določene književne osebe.

## 3.2.2.2 Branje (bralno razumevanje)

*Vadijo glasno in tiho branje književnih besedil, razumejo dobredni pomen preprostih književnih besedil. Izrazijo svoje mnenje o nastopajočih osebah v prebranih besedilih, o njihovih dejanjih, o položajih.*

4.	5.	6.
<b>1. Učenci glasno in tiho berejo književna besedila in pri tem razvijajo tehniko branja in zmožnost branja z razumevanjem.</b>		
Učenci si prizadevajo za gladko, točno glasno in tiho branje ter branje v dialogu:		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• pesmi, pravljice, <i>pripovedke</i>, <i>povesti</i>.</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• besedilo pesmi (skladb), mladinski roman.</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>• pripovedno pesnitev, <i>mit</i>.</li> </ul>

## 2. Pogovarjajo se o prebranih delih, rešujejo naloge bralnega razumevanja in druge naloge.

Učenci vrednotijo prebrana dela po danih navodilih in poglobijo svoje zanimanje za književnost. Zaznajo izvrstno različnost besedil, upovedujejo sporočilo in nauk prebranih del.

Seznanijo se z različnimi **lirskimi zvrstmi** in:

- prepoznajo glavno misel oz. čustvo književnega dela, razpoloženje in ton (6. r), prepoznajo kitice, rimo, zaznajo zgradbo pesmi,
- prepoznajo obravnavana pesniška sredstva (okrasni pridevek, primera, poosebitev) in pesniške figure (ponavljanje), *njihovo vlogo in vpliv na razpoloženje (6. r.)*.

Seznanijo se z različnimi **epskimi deli** in zvrstmi in v njih:

- ugotovijo temo,
- razumejo potek dejanja,
- ugotovijo, kdo pripoveduje dejanje,
- ugotovijo jasno izražen kraj in čas,
- prepoznajo vrhove (6. r.) in preobrate,
- ugotovijo zunanje in notranje lastnosti nastopajočih, osebe razvrstijo po lastnostih, izrazijo in utemeljijo svoje mnenje o njih,
- umisljijo si nadaljevanje in drugačen konec prebranega besedila,
- rešijo pisne naloge analize besedila: iskanje in podčrtanje ključnih besed, pojasnjevanje glavne misli besedila,
- prebrana besedila razvrstijo po temi, avtorju ali drugih merilih,
- z dramatizacijo uprizorijo epska dela oziroma odlomke del.

Udeležijo se pogovora o doživetjih, ki so jih izzvala prebrana dela, na kratko povedo svoje mnenje o prebranem, poslušajo mnenja sošolcev.

V pogovorih o književnih delih in svojih doživetjih razlikujejo pojme: lepo, dobro in slabo, resnica, žalostno, veselo.

V **dramskih igr**ah s preizkušanjem dramskih oblik podoživljajo v delih uprizorjene konflikte.

Razvijajo sposobnost uprizarjanja in podoživljanja lastnega stališča in sposobnost empatije.

Ob prebiranju besedil spoznajo način življenja in navade različnih kultur.

## 3. Učenci za domače branje berejo obvezna in izbirna književna dela, o njih poročajo in s tem stopnjujejo željo po branju ter bogatijo književna znanja.

Za domače branje berejo krajša in daljša književna dela, obnovijo dejanje, razumejo dejanja, značaj, stališča nastopajočih oseb, izrazijo mnenje o tem v pisni obliki.

<p><b>Obvezno:</b> Hetvenhét magyar népmese (5 pravljic)</p> <p><b>Izbirna dela:</b> Umetne in ljudske pravljice iz madžarske književnosti in književnosti drugih narodov Bence Utrosa Gabriella: <i>Visszahozott szép karácsony</i> Varga József: <i>Misi és a csodaegér</i> Francesca Simon: <i>Rosszcsont Peti – sorozat</i> Megan McDonald: <i>Durrbele Dorka – sorozat</i> Geronimo Stilton: <i>Geronimo – sorozat</i></p>	<p><b>Obvezno:</b> Fekete István: <i>Vuk</i></p> <p><b>Izbirna dela:</b> Móra Ferenc: <i>Kincskereső kis-ködmön</i> Nógrádi Gábor: <i>Segítség, ember</i> Felix Salten: <i>Bambi</i> A. A. Milne: <i>Micimackó</i> Friedrich Joachim: <i>4 1/2 jóbarát</i> Thomas Brezina: <i>A baj nem jár egyedül</i> Thomas Brezina: <i>Időkapuu – sorozat</i> Cindy Jefferies: <i>Sztárképző – sorozat</i></p>	<p><b>Obvezno:</b> Molnár Ferenc: <i>A Pál utcai fiúk</i></p> <p><b>Izbirna dela:</b> Barcza Katalin: <i>A kapu</i> Lázár Ervin: <i>Szegény Dzsoni és Árnika</i> Bálint Ágnes: <i>Hajónapló</i> Békés Pál: <i>Kétkelzes varázsló</i> Jonathan Swift: <i>Gulliver utazásai</i> A. S. Exupéry: <i>A kis herceg</i> Erich Kästner: <i>A repülő osztály, A két Lotti, Emil és a detektívek</i> Meg Cabot: <i>A nevetlen hercegnő naplója</i> Selma Lagerlöf: <i>Nils Holgerson</i> Louis Sachar: <i>Bradley, az osztály réme</i> Christianna Brand: <i>Nanny McPhee – sorozat</i> Thomas Brezina: <i>Penny – sorozat</i> Debra Doyle &amp; James D. Macdonald: <i>Varázskör – sorozat (Mágusiskola, A torony titka...)</i></p>
---	--	--

### 3.2.2.3 Tvorba pisnih besedil

4.	5.	6.
<b>1. Učenci na podlagi prebranih književnih besedil razvijajo reproduktivno zmožnost pisanja spisa.</b>		
Na podlagi vprašanj ali z učiteljevo pomočjo:	Samostojno:	
<ul style="list-style-type: none"> <li>napišejo obnovo prebranih epskih besedil, označijo osebe, opišejo kraj dogajanja.</li> </ul>		
<b>2. Učenci v povezavi s prebranimi književnimi deli razvijajo zmožnost kreativnega pisanja.</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>Napišejo kratko pravljico,</li> <li>predelajo (prepesnijo) prebrano besedilo,</li> <li>napišejo drugačen konec prebranega besedila,</li> <li>nadaljujejo zgodbo,</li> </ul>		
		<ul style="list-style-type: none"> <li>vživijo se v vlogo enega izmed junakov in z njegovega stališča pripovedujejo dejanje, izrazijo mnenje in čustva.</li> </ul>

### 3. Učenci razvijajo zmožnost pisnega sporočanja.

- Napišejo krajšo povest, krajši opis in oznako osebe,
- pišejo o svojih osebnih in bralnih doživetjih, izrazijo svoje misli, mnenje, čustva,
- k svojim pisnim izdelkom zbirajo gradivo, ga uredijo,
- pripravijo miselni vzorec/osnutek,
- pozorni so na jezikovno oblikovanost in členitev besedila, na natančno in ustrezno rabo besed, na pravopis,
- razvijajo sposobnost samoizražanja in kreativnosti,
- na učiteljevo pobudo ob priložnostih popravijo napake (6. r.),
- svoja besedila oblikujejo in predstavijo tudi z računalniškimi aplikacijami (6. r.),
- primerjajo, vrednotijo svoja besedila in besedila sošolcev.

#### 3.2.2.4 Pojmi

4.	5.	6.
<b>Učenci razumejo ter ustno in pisno ustrezno uporabljajo naslednje pojme:</b>		
glavni in stranski junak, <i>tema</i> , pesem, <i>proza</i> , rima, kitica, verz, pravljica, ljudska pravljica, <i>umetna pravljica</i> , povest, risanka, mladinski film, začetek pravljice, konec pravljice, pravljичni junak, pravljичna števila	ljudsko in umetno pesništvo, glavni in stranski junak, dejanje, kraj in čas dejanja, čudežni elementi, <i>izmišljeni liki</i> , pravljica, ljudska pravljica, umetna pravljica, ljudska pesem, pripovedka, povest, <i>mladinski roman</i> , reki, pregovori, uganke	ljudsko in umetno pesništvo, pravljica, ljudska pravljica, vilinska pravljica, basen, umetna pravljica, pesem, ljudska pesem, ritem, rima, pripovedka, ljudska pripovedka, Biblija, povest, pripovedna pesnitev, okrasni pridevek, poosebitev, <i>primera</i> , roman, mladinski roman, strip, <i>pustolovski film</i>

#### 3.2.2.5 Predlagana književna besedila

4.	5.	6.
<b>Pesništvo</b>		
Madžarske ljudske pesmi Weöres Sándor: <i>A tanévnnyitáskor</i> Nagy László: <i>Dióverés</i> Petőfi Sándor: <i>Füstbe ment terv</i>	Madžarske ljudske pesmi Švedske otroške pesmi Szinetár György: <i>Szeptemberi cseppetés</i> Prekmurske ljudske pesmi Petőfi Sándor: <i>Nemzeti dal (részlet)</i> József Attila: <i>Mama</i> Juhász Gyula: <i>Karácsony felé</i>	Szabó Lőrinc: <i>Olvasás</i> Roald Dahl: <i>Tanács a televíziózással kapcsolatban</i> Weöres Sándor: <i>A tündér</i> Nemes Nagy Ágnes: <i>Nyári rajz</i> Petőfi Sándor: <i>Egy estém otthon, István öcsémhez, Az alföld</i> Arany János: <i>Családi kör</i>

## Epika

Gárdonyi Géza: <i>Iskolában</i> Fehér Klára: <i>Iskolapad</i> Móra Ferenc: <i>Három Matyi, A család, Rege a csodaszarvasról Isten ostora, Vérszerződés</i> Szép Ernő: <i>A kolozsvári bíró</i> Madžarske ljudske: <i>Az irigy testvér, A teknős és a nyúl, A tücsök és a hangya, A tulipánná változott királyfi, Az üres virágcserep A négy muzsikus (slovenska ljudska pravljica)</i> Ena prekmurska pravljica	Móra Ferenc: <i>Szeptemberi emlék, A másik család, Őreg ember, öreg fa</i> Móricz Zsigmond: <i>Fillentő</i> Bálint Tibor: <i>Ha Simonnak hatalma volna</i> Grimm: <i>A róka meg a macska</i> Benedek Elek: <i>Szent Anna tava</i> Gyurkovics Tibor: <i>Az én barátom</i> Szinetár György: <i>Atsip sé aksój</i> Janikovszky Éva: <i>Örülj, hogy fiú!, Örülj, hogy lány!, Velem mindig történik valami</i> Jókai Mór: <i>Melyiket a kilenc közül?</i> Madžarske ljudske: <i>Az ember a legerősebb, Az aranyparázs, A rátóti csikótójas, Almát szemétért, Mátyás király meg az igazmondó juhász, A balatoni kecskekörmök, A szúnyog meg a ló (estonska ljudska pravljica)</i>	Móra Ferenc: <i>A századik könyv</i> Aiszóposz: <i>A farkas és a bárány</i> Puskin: <i>Mese a halászlól és a kis halról</i> Nemes Nagy Ágnes: <i>Jeromos, a remeterák</i> Andersen: <i>A teáskanna</i> Gianni Rodari: <i>Azok a boldogtalan kísértetek!</i> Petőfi Sándor: <i>János vitéz</i> Gárdonyi Géza: <i>Bűntárgyalás</i> Örkény István: <i>Nápolyi Prométheusz</i> Biblia: <i>A világ teremtése, A vízözön története; Jézus, az ember fia</i> Madžarske ljudske: <i>Az okos lány, A bolond falu, Gyűszű, Fésű, Hadd-el, Tündérszép Ilona és Árgyélus A fehérló fia</i> <i>Hogyan győzte le a jaguárt a teknős? (indijanska ljudska pravljica)</i>
--	--	--

## Dramatika

Dramatizacija ene poljubno izbrane pravljice.	Fekete István: <i>Vuk</i> (prizori z lutkami ali dramatizirani odlomki).	Móra Ferenc: <i>A Pál utcai fiúk</i> (dramatizirani odlomok iz romana, npr. A gittegylet).
---	--	--

### 3.2.3 Razvijanje zmožnosti učenja

4.	5.	6.
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none"><li>• vadijo pripravo osnutka besedila, njegovo dopolnitev in krčenje po danih merilih,</li><li>• svoje osnutke uporabijo za interpretacijo in tvorbo besedila,</li><li>• spoznajo in uporabijo značilnosti in vlogo povzetka,</li><li>• pridobijo izkušnje v zbiranju znanj, podatkov in informacij (uporaba literature in knjižnice, besedne in nebesedne informacije),</li><li>• se seznanjajo z otroškimi poljudnoznanstvenimi deli, leksikoni, slovarji in vadijo njihovo uporabo,</li><li>• se seznanjajo z različnimi nosilci informacij (medmrežje, cederom).</li></ul>		



## 3.3 Tretje triletnje (7.–9. razred)

### 3.3.1 Jezikovna vzgoja

#### 3.3.1.1 Razumevanje in tvorba govornih besedil

Učenci vadijo razumljivo in učinkovito izražanje misli, informacij, čustev in mnenj. Zavzemajo se za jezikovno pravičen in zahteven govor, za pravilno rabo besed in povedi glede na cilj in namen sporočanja. Prizadevajo si, da bi rabo besed in govorico telesa uskladili z vsebino govora in s poslušalcem.

7.	8.	9.
<b>1. Učenci vadijo dvogovorno besedno komunikacijo.</b>		
<b>Razvijajo zmožnost udeležbe v različnih dvogovornih komunikacijah:</b>		
<ul style="list-style-type: none"><li>• smiselno se udeležujejo dialogov z vrstniki in učiteljem, vsakdanjih in uradnih ter telefonskih pogovorov (poizvedovanje, informiranje, klicanje pomoči), začnejo tovrstne dialoge in jih ustrezno dokončajo,</li><li>• ustrezno izrazijo sporočanje namen (nagovor, pozdrav, slovo, prošnja, poizvedovanje, zahvala, voščilo, <i>izražanje sožalja</i>, izražanje mnenja, soglasje in nesoglasje, odobravanje ali neodobravanje itd.),</li><li>• prilagodijo se dejavnikom sporočanja,</li><li>• v pogostih govornih situacijah primerno uskladijo rabo besed, izgovorjavo in govorico telesa.</li></ul>		
<b>Poslušajo dvogovorna vsakdanja in javna (uradna) besedila, nato:</b>		
<ul style="list-style-type: none"><li>• ugotovijo, kdo so sogovorniki, temo in okoliščine pogovora, bistvene podatke,</li><li>• vrednotijo medsebojni čustveni, družbeni in generacijski odnos sogovornikov (npr. znanec/neznanec, partnerski/podrejen, <i>vrstnik/različne starosti</i>), svoje mnenje utemeljijo,</li><li>• izrazijo svoje mnenje o jezikovnem in nejezikovnem obnašanju sogovornikov (govorica telesa, <i>mimika</i>, stik z očmi),</li><li>• vrednotijo jezikovni dosežek sogovornikov (razumljivost).</li></ul>		
<b>2. Učenci poslušajo (pogledajo) svoji starosti primerna besedila (odlomke besedil) v obliki monologa, se o njih pogovarjajo in tudi sami tvorijo podobna besedila.</b>		
Učenci postopno razvijajo:		
<ul style="list-style-type: none"><li>• razumevanje poljudnoznanstvenih besedil (različni opisi, informacije o čem itd.), referatov, novic, sporočil,</li></ul>		
		<ul style="list-style-type: none"><li>• čestitk,</li><li>• povabil:</li></ul>
<ul style="list-style-type: none"><li>– ugotovijo namen besedila, napovejo pričakovane posledice,</li><li>– ugotovijo bistvene podatke in jih razporedijo v miselni vzorec,</li><li>– na kratko povzamejo besedilo, <i>izdelajo osnutek</i>,</li><li>– <i>razlikujejo dejstva in domneve</i>,</li><li>– izrazijo svoje mnenje o besedilu (zanimivost, prepričljivost, verodostojnost),</li></ul>		

- opazujejo besedno obnašanje govornika, vključno z nekaterimi elementi nebesedne komunikacije (npr. govornica telesa, mimika, stik z očmi),
- s slovarjem/leksikonom razložijo neznane besede,
- *ozavestijo, na kaj je treba biti pozoren pri poslušanju besedila.*

### 3. Razvijajo sposobnost besedne komunikacije v obliki monologa.

Spontano spregovorijo o vsakdanjih, *javnih (uradnih)* in poljudnoznanstvenih temah.

Pripravijo govorne nastope na vnaprej določeno temo:

- poročajo o resničnih, televizijskih in bralnih doživetjih,
- predstavijo rojstno vas/mesto/*državo*,

- predstavijo preprostejše delovne procese, znane osebe, *navade/običaje*,

- predstavijo film in knjigo,

- predstavijo načrte v zvezi s prihodnostjo,
- *poročajo o aktualnih dogodkih*,

- zbirajo podatke iz tiskanih besedil, s svetovnega spleta, od ljudi, iz svojih izkušenj,
- izdelajo miselni vzorec in osnutek,
- med nastopom nakažejo temo, poimenujejo vire, odgovorijo na postavljena vprašanja, izrazijo svoje mnenje, stališče,
- prizadevajo si za jezikovno zahteven in pravilen govor, za pravilno rabo besed, za pestro uporabo povedi glede na namen sporočanja, za uporabo knjižnega pogovornega jezika, za ustrezen tempo, premor, izgovarjavo, naglaševanje, kadenco,
- zavzemajo se za zavestno uporabo govornice telesa in mimike obraza,
- uporabijo komunikacijske tehnike različnih govornih vrsti
- vrednotijo svoj nastop in nastop sošolcev.

#### 3.3.1.2 Branje (bralno razumevanje)

*Učenci z glasnim in tihim branjem kratkih besedil iz vsakdanjega in javnega življenja ter poljudnoznanstvenih besedil razvijajo svojo tehniko branja in zmožnost bralnega razumevanja. Učenci na poljudnoznanstvenih besedilih vadijo glasno branje, na javnih besedilih pa nastopanje.*

7.

8.

9.

**Učenci z branjem svoji starosti primernih besedil razvijajo sposobnost razumevanja besedil.**

Učenci berejo vsakdanja in javna (uradna) besedila:

- osebno in *uradno* pismo, mali oglas, obvestilo, *navodilo za uporabo*, potrdilo,

- prošnja, življenjepis, natečaj,

- ugotovijo namen besedila, pošiljatelja in naslovnika, bistvene podatke,
- rešijo naloge bralnega razumevanja,
- vrednotijo besedilo glede ustreznosti,
- proučijo jezikovno oblikovanost besedila.

Učenci berejo poljudnoznanstvena in publicistična besedila:

- novico, (mali) oglas, vremensko napoved, reklamo, intervju, predstavitev filma in knjige, *življenjepise znanih Madžarov*,
- ugotovijo namen besedila, pošiljatelja in naslovnika, bistvene podatke,
- s slovarjem/leksikonom razložijo neznane besede,
- izdelajo miselni vzorec in osnutek besedila,
- vadijo razumevanje morebitnih pomenov, ki presegajo dobesedni pomen, *sklepajo na vsebine, ki v besedilu niso bile pojasnjene*,
- razlikujejo pripovedne, opisne in dvogovorne dele besedila,
- prepoznajo logične odnose besedila (predhodni dogodek, posledica, časovno zaporedje, vzrok-posledica),
- samostojno uporabijo osnovne postopke analize besedila,
- izrazijo svoje mnenje o besedilu (zanimivost, prepričljivost, verodostojnost).

### 3.3.1.3 Pisanje (pravopis, tvorba pisnih besedil)

Učenci s prepisovanjem, pisanjem po nareku in tvorbo svoji starosti primernih besedil razvijajo svojo tehniko pisanja.

7.	8.	9.
<b>1. Izpolnijo različne obrazce:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• naročilnico, poštne obrazce, anketni vprašalnik.</li> </ul>		
<b>2. Učenci na podlagi naštetih vsakdanjih, javnih in publicističnih tipov besedil razvijajo zmožnost tvorbe besedila:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• osebno pismo, uradno pismo, opravičilo, mali oglas, novica, predstavitev knjige in filma, reklama, intervju,</li> </ul>		
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• življenjepis, <i>prošnja</i>.</li> </ul>

Učenci samostojno tvorijo besedila o sebi, svojem okolju in podani temi:

- predstavijo osebe, predmete in pojave,
- pripovedujejo svoje načrte, doživetja,
- zbirajo podatke iz tiskanih besedil, z medmrežja, od ljudi, iz svojih izkušenj,
- izdelajo miselni vzorec/osnutek besedila,
- pozorni so na jezikovno oblikovanost in členitev besedila, na natančno in ustrezno rabo besed, na pravopis,
- *na učiteljevo pobudo ob priročnikih popravijo svoje napake*,
- svoja besedila oblikujejo in predstavijo tudi z računalniškimi aplikacijami,
- primerjajo, vrednotijo svoja besedila in besedila sošolcev.

Samostojno pišejo kot šolski spis:

- predstavitev filma ali knjige.
- osebno ali uradno pismo.
- življenjepis.

### 3.3.1.4 Jezikovna znanja, pojmi

Učenci usvojijo jezikovna znanja, potrebna za zahtevno rabo jezika. Na podlagi praktičnega znanja prepoznajo jezikovno-slovnične pojave. Prepoznajo razliko med materinščino in drugimi jeziki.

7.	8.	9.
<b>1. Bogatijo svoj besedni zaklad, zmožnost izražanja, razvijajo zmožnost pravilne rabe jezika, pravorečja in pravopisa.</b>		
Učenci bogatijo svoj besedni zaklad:		
<ul style="list-style-type: none"><li>• poiščejo sopomenke in protipomenke, zbirajo nadpomenke in podpomenke,</li><li>• tvorijo besedne družine,</li><li>• prepoznajo enopomenke in večpomenke,</li><li>• razlikujejo med pomeni večpomenk in enakozvočnic,</li><li>• tvorijo tvorjenke in zloženke,</li><li>• zbirajo pregovore in reke na dano temo, razložijo pomen najpogostejših rekov in pregovorov,</li><li>• razumejo pomen besed s prenesenim pomenom v besedilih,</li><li>• <i>prepoznajo tujke</i>, ob slovarju razložijo njihov pomen.</li></ul>		
Razvijajo sposobnost opazovanja in logičnega mišljenja ter zmožnost izražanja:		
<ul style="list-style-type: none"><li>• ugotovijo in jezikovno izrazijo časovno zaporedje dogodkov,</li><li>• prepoznajo in izrazijo vzročno-posledične odnose dejanj, razlikujejo vzrok od cilja,</li><li>• prepoznajo in izrazijo pogoje dejanj.</li></ul>		
Razvijajo zmožnost pravilne rabe jezika, pravorečja in pravopisa, usvojijo slovnična znanja:		
<ul style="list-style-type: none"><li>• vadijo naglaševanje besed in povedi, kadenco,</li><li>• z učiteljevo pomočjo prepoznajo in popravijo najpogostejše jezikovne napake (poimenovanje parnih delov telesa, nepravilna raba končnic <i>-suk/-sük</i>, uporaba pomožnega glagola <i>szokik</i>, uporaba člena pred osebnimi imeni, uporaba končnic <i>-ban, -ben</i>),</li><li>• na podlagi praktičnega znanja prepoznajo obravnavane jezikovno-slovnične pojave,</li><li>• prepoznajo enostavnejše povezave med jezikovnimi enotami,</li><li>• usvojijo pravopisna pravila in vadijo njihovo uporabo:<ul style="list-style-type: none"><li>– deljenje besed,</li><li>– razvrščanje besed po abecedi,</li><li>– rabo črk <i>j</i> in <i>ly</i>,</li><li>– rabo kratkih in dolgih samoglasnikov in soglasnikov,</li><li>– pisavo glagolov s končnicami <i>-ít, -ul, -ül</i>, glagolov v pretekliku in prihodnjiku, glagolov v velelnem in pogojnem naklonu ter glagolov z glagolsko predpono,</li></ul></li></ul>		

- pisavo občnih (imena praznikov, imena narodov!!!) in lastnih imen,
- pisavo samostalnikov s končnicami (-t, -val, -vel, -vá, -vé), vključno s starinskimi priimki,
- pisavo okrajšav,
- pisavo pridevnikov s končnicami -ó, -ő, -ú, -ű, stopnjevanih pridevnikov, pridevnikov, ki se končajo na -s in dobijo končnico -an, -en, iz samostalnikov tvorjenih pridevnikov s končnico -i,
- pisavo glavnih, vrstilnih števnikov *in števnikov, ki so izraženi z ulomki*, dodajanje končnic števnikom, izraženim s številkami in besedami,
- pisavo datuma,
- uporabo vejice v enostavni in zloženi povedi, uporabo končnih ločil na koncu enostavnih in zloženih povedi,
- pravila pisanja premega in odvisnega govora.

## 2. Učenci se pogovarjajo o sorodnosti in pomembnosti jezikov, o izvoru, vlogi in položaju madžarskega jezika.

Učenci:

- pridobijo znanja o indoevropski in ugrofinski jezikovni družini,
- se seznanijo z izvorom madžarskega jezika,
- ozavestijo vlogo in pomen materne jezika v vsakdanjem življenju, pri učenju, pri ohranjanju narodne identitete,
- se pogovarjajo o uporabi madžarščine doma, v matični državi, drugod po svetu, v zamejstvu živečih madžarskih manjšinah in o madžarski diaspori,
- ugotovijo, da je madžarski jezik državni jezik Madžarske, na narodnostno mešanem območju Prekmurja pa je s slovenščino enakovreden uradni jezik,
- se pogovarjajo o položaju in statusu jezikov, ki jih govorijo v Sloveniji,
- se pogovarjajo o državnih jezikih sosednjih držav, o položaju jezikov v Evropski uniji oziroma njenih ustanovah,
- ozavestijo, da je poleg ohranjanja materinščine pomembno tudi učenje drugih jezikov.

## 3. Jezikovna in slovnična znanja

**Učenci razumejo temeljne jezikoslovne izraze, v besedilih poiščejo primere usvojenih pojmov, primere pomenujejo z ustreznim izrazoslovjem. Jezikovne elemente razvrščajo v kategorije.**

Sporočanje.

Besedne vrste:

- glagol (s posebnim poudarkom na glagolskem naklonu),
- samostalnik,
- pridevnik,
- števnik,
- zaimek,
- končnice samostalnikov, pridevnikov, števnikov in zaimkov,
- deležniki (*melléknévi igenév*),
- prislov,

Sporočanje.

Besedilo.

Tipi besedil.

Enostavčna poved.

Stavčni členi:

- glavni (povedek, osebek) in
- razširjeni stavčni členi (predmet v tožilniku in orodniku, prislovno določilo kraja, časa, načina, stanja, vzroka, namena, kvalitativni, kvantitativni in svojilni prilastek).

Sporočanje.

Zložena poved in načini pisanja premega govora.

Beseda in besedotvorje:

- besedotvorni načini: zlaganje, izpeljevanje, *tvorba okrajšav*,
- Zgodovina madžarskega jezika, jezikovni spomeniki.
- Izvor besed.
- Razslojenost besedišča.

<ul style="list-style-type: none"> <li>• postpozicija,</li> <li>• druge besedne vrste.</li> </ul>		
<b>4. Pojmi</b>		
govorica telesa, gesta, besedna vrsta, glagol, samostalnik, občno ime, lastno ime, pridevnik, števniki, zaimek, deležniki, ( <i>melléknévi igenév</i> ), prislov, člen, postpozicija, glagolska predpona, <i>medmet</i> , <i>členek</i>	komunikacija, naslovnik, pošiljatelj, sporočilo, koda, kanal, govorica telesa, besedilo, naslov, kohezija, enostavčna poved, zložena poved, osebek, povedek, predmet v dajalniku, tožilniku in orodniku, prislovno določilo, prislovno določilo kraja, časa, načina, vzroka, namena, stanja, rekreacije (vonzat), kvalitativni, kvantitativni in svojilni prilastek	govorica telesa, gesta, mimika, glavni stavek, odvisnik, vrste poredno in priredno zloženih povedi, spremni stavek, citat, veznik, besedotvorje, tvorjenka, kratica, jezikovna družina, pradomovina, sposojenka, tujka, jezikovni spomenik, zborni jezik, knjižni jezik, narečje

### 3.3.2 Književna vzgoja

#### 3.3.2.1 Razumevanje in tvorba govornih besedil, memoriranje

*Učenci pripovedujejo svoja filmska in gledališka doživetja, povzamejo vsebino poslušanih književnih del. Z dramatično igro uprizorijo znana besedila. Naučijo se besedila na pamet.*

7.	8.	9.
<b>1. Učenci poslušajo svoji starosti primerna književna besedila, o slišnem se pogovarjajo.</b>		
<p>Učenci se pripravijo na sprejemanje besedila, nato:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• poslušajo lirске pesmi, balade, pripovedno pesnitev, romanco, pripovedke, povesti, dnevnik, odlomke romanov,</li> <li>• v nekaj povedih izrazijo svoja čustva, vtise, misli,</li> <li>• povzamejo vsebino besedila,</li> <li>• izrazijo svoje mnenje o besedilu,</li> <li>• poglobijo svoje zanimanje za književnost.</li> </ul>		
<b>2. Učenci ob gledanju gledaliških predstav in filmov pridobijo književna doživetja.</b>		
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• pogledajo gledališko predstavo, mladinske in druge igrane filme,</li> <li>• izrazijo svoje vtise, misli,</li> <li>• povzamejo vsebino in dogajanje predstave oziroma filma,</li> <li>• razlikujejo tragično in komično,</li> <li>• ugotovijo človeško-družbene probleme, <i>moralno-estetske vrednote</i>, bogatijo svojo domišljijo, usvojijo vzorce dejanj in vedenja,</li> </ul>		

- poistovetijo se z nekaterimi nastopajočimi osebami, do drugih z *utemeljitvijo* izrazijo odpor, pogloblja se njihovo zanimanje za književnost,
- izrazijo svoje mnenje o gledališki predstavi, filmu, o dejanjih in nazoru nastopajočih oz. o literarni oddaji,
- debatirajo o skupno ogledanem filmu, gledališki predstavi,
- spoznajo z gledališčem in filmom povezane temeljne pojme (režiser, igralec, kostim, kulisa, oder, *osvetlitev*, *glasba*, *scenarij* itd.),
- poglobijo svoje zanimanje za književnost.

### 3. Učenci se ustno izražajo na temo književnih besedil.

Učenci:

- znano besedilo uprizorijo z dramsko igro in pri tem razvijajo možnost identifikacije, preizkusijo različne dramske oblike (situacijska vaja, improvizacija),
- se naučijo na pamet in povedo nekaj pesmi in kratkih proznih odlomkov, prizadevajo si za ekspresiven odrski izraz, vadijo javno nastopanje.

### 4. Na temo književnih besedil ustno tvorijo kreativna besedila.

Učenci:

- si umislijo drugačen začetek in konec prebranega besedila,
- predstavijo dejanski in fiktivni kraj dejanja,
- dejanje pripovedujejo v imenu enega izmed nastopajočih,
- označijo literarne junake po zunanjih in notranjih lastnostih.

## 3.3.2.2 Branje (bralno razumevanje)

*Vadijo glasno in tiho razumno branje književnih besedil, razumejo dobessedni pomen preprostih književnih besedil. Izrazijo svoje mnenje o nastopajočih osebah v prebranih besedilih, o njihovih dejanjih, o položajih.*

7.	8.	9.
<b>1. Učenci glasno in tiho berejo književna besedila in pri tem razvijajo tehniko branja, možnost branja z razumevanjem in glasnega branja.</b>		
Učenci si prizadevajo za gladko, točno in izrazno glasno in tiho branje: <ul style="list-style-type: none"> <li>• berejo lirske pesmi, balade, pripovedno pesnitev, romanco, pripovedke, povesti, dnevnik in odlomke romanov.</li> </ul>		

## 2. Pogovarjajo se o prebranih delih, rešujejo naloge bralnega razumevanja in druge naloge v povezavi z njimi. Razvijajo zmožnost kritičnega mišljenja, moralni in estetski čut, pridobijo znanja iz literarne zgodovine in literarne teorije.

Učenci vrednotijo prebrana dela po danih merilih in poglobijo svoje zanimanje za književnost.

Razlikujejo umetnostna in neumetnostna besedila, dela ljudskega in umetnega pesništva, književne vrste, leposlovje in lahko književnost.

Kronološko razporedijo z \* označene avtorje, določijo avtorja z \*\* označenim književnim delom.

Seznanijo se z različnimi *lirskimi zvrstmi* in:

- prepoznajo glavno misel oz. čustvo v književnem delu,
- določijo vrsto pesmi glede na temo (pokrajinska, ljubezenska, revolucionarna, domoljubna)
- poznajo zvrstne značilnosti (preproste lirske pesmi, pokrajinske pesmi, epigrame, himne, ode, elegije in rapsodije), določijo zvrst takšnih pesmi,
- poznajo značilnosti svobodnega verza,
- prepoznajo slikovno pesem,
- ugotovijo razpoloženje in ton,
- prepoznajo obravnavana pesniška sredstva (okrasni pridevek, primera, poosebitev, metafora), simbol in pesniške figure (ponavljanje, refren, stopnjevanje, pesniško vprašanje, aliteracija), njihovo vlogo in vpliv na razpoloženje,
- prepoznajo kitice, ugotovijo zgradbo pesmi,
- prepoznajo zaporedno, prestopno, *oklepajočo* rimo in asonanco.

Seznanijo se z različnimi *epskimi deli* in zvrstmi in v njih:

- ugotovijo temo in sporočilo,
- poznajo zvrstne značilnosti pripovedke, balade, pripovedne pesnitve in romana, takšnim književnim delom določijo zvrst,
- določijo zvrst mladinskega, zgodovinskega in fantastičnega romana,
- dojamajo potek dogajanja,
- ugotovijo, kdo pripoveduje dejanje,
- ugotovijo dejanski in *fiktivni* kraj dejanja in čas,
- ugotovijo glavne in stranske junake,
- označijo nastopajoče, razvrstijo jih po lastnostih, izrazijo in utemeljijo svoje mnenje o njih,
- razlikujejo pripovedne, opisne in dvogovorne dele,
- umislijo si nadaljevanje in konec prebranega besedila,
- prebrana besedila razvrstijo po temi, avtorju ali drugih merilih,
- rešijo pisne naloge analize besedila,
- z dramatizacijo uprizorijo epska dela oziroma odlomke del.

Berejo odlomke iz *dramskih del* in:

- spoznajo dramsko dogajanje in zgradbo dramskega besedila,
- razlikujejo tragedijo in komedijo,
- prepoznajo komičnost in tragičnost,
- označijo nastopajoče osebe, opazujejo njihova dejanja, razvrstijo jih v skupine, izrazijo in utemeljijo svoje mnenje o njih.



Udeležijo se pogovora o doživetjih, ki so jih izzvala prebrana dela.

V pogovorih o književnih delih in svojih doživetjih razlikujejo pojme: lepo in grdo, dobro in slabo, resnica, žalostno in veselo.

V prebranih delih prepoznajo humor, tragičnost in ironijo.

Razvijajo sposobnost uprizarjanja in podoživljanja lastnega stališča in sposobnost empatije.

Ob prebiranju besedil spoznajo drugačen način življenja in navade različnih kultur.

### 3. Učenci za domače branje berejo obvezna in izbirna književna dela, o njih poročajo in s tem stopnjujejo željo po branju ter bogatijo književna znanja.

Za domače branje berejo krajša in daljša književna dela, obnovijo dogajanje, razumejo dejanja, značaj, stališča nastopajočih oseb, izrazijo svoje mnenje o tem v pisni obliki.

#### Obvezno:

Gárdonyi Géza: *Egri csillagok*  
(odlomek)

Nógrádi Gábor: *Petepite*

#### Izbirna dela:

Nógrádi Gábor: *Az anyu én vagyok*

Varga József: *A lendvai vár kapitánya*

Kipling: *A dzsungel könyve*

Berkes Péter: *Az öreg bánya titka*

G. Szabó Judit: *Barbara, ez több a soknál!*

Jacqueline Wilson: *Komisz lányok*

#### Obvezno:

Mikszáth Kálmán: *Szent Péter esenyője*  
(odlomek) ali *Mikszáth – povesti* (novele)

Sohonyai Edit: *Macskaköröm*

#### Izbirna dela:

Fehér Klára: *Bezzeg az én időmben*

Békés Pál: *A kétbalkezes varázsló*

Nógrádi Gábor: *A bátyám zseni*

Nógrádi Gábor: *Nézz rám, mami*

G. Szabó Judit: *A macskát visszafele simogatják, Ez mindennek a teteje*

J. K. Rowling: *Harry Potter*

Mark Twain: *Tom Sawyer kalandjai*

Karl May: *Winnetou*

#### Obvezno:

Móricz Zsigmond: *Légy jó mindhalálig* (odlomek)

Nagy Katalin: *Intőkönyvem története*

#### Izbirna dela:

Dániel Anna: *Hiányzik Szecső*

Szabó Magda: *Születésnap, Abigél*

Sohonyai Edit: *Engem szeress!, Le a csajokkal!, Le a pasikkal!*

Nógrádi Gábor: *Gyerekrablás a Palánk utcában*

*Oláh Ibolya naplója Anyácskától*

Szabó Napsugár: *Szelina, a föld szíve*

Gergely Márta: *Szöszö*

J. R. R. Tolkien: *Gospodar prstanov*

(odlomek)

Charles Dickens: *Oliver Twist*

Sharon Creech: *Anyá nélkül soha*

Louis Sachar: *Stanley, a szerencse fia*

### 3.3.2.3 Pisanje (tvorba pisnih besedil)

7.

8.

9.

#### 1. Učenci na podlagi prebranih besedil reproductivno zmožnost tvorbe besedila:

- napišejo vsebino prebranih epskih besedil, označijo nastopajoče osebe, opišejo kraj dejanja,
- vodijo dnevnik branja,
- pišejo predstavitev knjige,
- predstavijo avtorje.

## 2. Učenci v povezavi s prebranimi književnimi deli razvijajo zmožnost kreativnega pisanja: prebrano besedilo predelajo (prepesnijo) iz različnih vidikov:

- napišejo drugačen konec, drugačno nadaljevanje prebranega dela oziroma predhodne dogodke,
- opišejo izmišljen kraj dejanja, nastopajočo osebo,
- *dialoško besedilo preoblikujejo v pripovedno in obratno,*
- ustvarijo rimajoče se verze,
- *izdelajo strip.*

## 3. Učenci razvijajo zmožnost pisanja spisa:

- napišejo povest, opis in oznako,
- napišejo osebna in bralna doživetja, izrazijo svoje misli, mnenje, čustva,
- k svojim pisnim izdelkom zbirajo gradivo, ga uredijo,
- izdelajo miselni vzorec/osnutek,
- pozorni so na jezikovno oblikovanost in členitev besedila, na natančno in ustrezno rabo besed, na pravopis,
- razvijajo sposobnost samoizražanja in kreativnosti,
- na učiteljevo pobudo ob priročnikih popravijo napake,
- *svoja besedila oblikujejo in predstavijo tudi z računalniškimi aplikacijami,*
- *primerjajo, vrednotijo svoja besedila in besedila sošolcev.*

Samostojno pišejo kot šolski spis:

- po eno pripoved in opis.

- po en opis in oznako.

- po eno kreativno besedilo in spis.

### 3.3.2.4 Pojmi

7.	8.	9.
<b>Učenci razumejo, ustno in pisno ustrezno uporabljajo naslednje pojme:</b>		
pripovedna pesnitev, dejanje, pesem/ spev, <i>moto</i> , okrasni pridevek, primera, poosebitev, metafora, refren, zgodovinski roman, ljudska in umetna balada, pripovedka, legenda, balada, konflikt, glavni junak	obdobje reforme, elegija, epigrama, oda, pokrajinska pesem, revolucionarno pesništvo, <i>rapsodija</i> , zaporedna rima, prestopna rima, polrima, <i>oklepajoča rima</i> , povest (novela), črtica, drama, komedija, komičnost	simbol, simbolizem, ljubezenska lirika, domoljubna pesem, Nyugat, povest (novela), roman, realizem, razglednica, moderna lirika, <i>svobodna pesem</i> , fantastičnost, tragedija, tragičnost

### 3.2.2.5 Predlagana književna besedila

7.	8.	9.
<b>Lirika</b>		
<p>Petőfi Sándor: * <i>Arany Jánoshoz</i>            Arany János: * <i>Válasz Petőfinek</i>,            Tóth Árpád: <i>Láng</i>            Szabó Lőrinc: <i>Ima a gyermekekért</i></p>	<p>Janus Pannonius: * <i>Pannónia dícsérete</i>            Kölcsey Ferenc: * <i>Huszt, Himnusz**</i>;            Vörösmarty Mihály: * <i>Szózat**</i>;            Petőfi Sándor: <i>Kiskunság</i>;  <i>Szeptember végén**</i>; <i>Nemzeti dal**</i>, <i>Egy gondolat bánt engemet**</i>            Arany János: <i>A walesi bárdok</i></p>	<p>Ady Endre: * <i>Párisban járt az Űsz</i>;  <i>Őrizem a szemed**</i>;            Babits Mihály: <i>Hazám!</i>, <i>Messze-messze</i>            Kosztolányi Dezső: <i>Mostan színes tintákról álmodom</i>            József Attila: * <i>Anyám**</i>, <i>Tiszta szívvel</i>            Radnóti Miklós: * <i>Nem tudhatom**</i>;  <i>Razglednicák</i>;            Varró Dániel: * <i>Túl a Maszat-hegyen</i> (odlomki)            Varga József: <i>Vallomás</i>            Szúnyogh Sándor: <i>Halicanumi üzenet</i></p>
<b>Epika</b>		
<p>Kőműves Kelemenné            A fehér ló mondája            Balatoni kecskeköröm            Mátyás király meg Markóp            Vörösmarty Mihály: <i>Szép Ilonka</i>            Arany János: <i>Mátyás anyja</i>,  <i>Toldi</i> (odlomki)            Fazekas Mihály: <i>Lúdas Matyi</i> (odlomki)            Sánta Ferenc: <i>Három hely</i>            Gárdonyi Géza: * <i>Egri csillagok**</i>            Fekete István: <i>Fészekrablás</i>            Móra Ferenc: <i>Kuckó király</i>            Gyurkovics Tibor: <i>Tükröm, tükröm, mondd meg nékem...</i></p>	<p>Jókai Mór: * <i>Az arany ember</i> (odlomki)            Lázár Ervin: <i>Az asszony</i>            Mikszáth Kálmán: * <i>Szent Péter esernyője</i> (odlomek)***, <i>A néhai bárány**</i>; <i>Bede Anna tartozása</i>;  <i>A pénzügyminiszter reggelije</i></p>	<p>Móricz Zsigmond: * <i>Hét krajcár**</i>;  <i>Légy jó mindhalálig</i> (odlomek)**            Tamási Áron: <i>Ábel a rengetegben</i> (odlomek)            Kertész Imre: * <i>Sorstalanság</i> (odlomek)**            Déry Tibor: <i>Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról</i> (odlomek)            J. R. R. Tolkien: <i>Gospodar prstanov</i> (odlomek)</p>
<b>Dramatika</b>		
<p>Dramatizacija pripovedne pesnitve  <i>Toldi</i>,            Németh Ervin: <i>Ludas Matyi</i> (odlomek)</p>	<p>Moliere: <i>Fősvény</i></p>	<p>Shakespeare: <i>Romeo és Júlia</i> (odlomek)</p>

### 3.3.3 Razvijanje zmožnosti učenja

7.	8.	9.
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• samostojno izdelajo osnutek besedila in ga dopolnijo po danih navodilih,</li><li>• svoje osnutke uporabijo za interpretacijo in tvorbo besedila,</li><li>• povzamejo, strnejo, pišejo zapiske,</li><li>• zbirajo znanja, podatke, informacije iz različnih virov, nosilcev informacij in jih ustrezno navajajo,</li><li>• presodijo verodostojnost virov.</li></ul>		

# 4 PRIČAKOVANI DOSEŽKI

## 4.1 Pričakovani rezultati ob koncu prvega triletja

---

Učenec:

- razume sporočila sošolcev in učitelja,
- zna ustrezno pozdraviti odrasle in sovrstnike, jih nagovoriti, se predstaviti, prositi za pomoč, se za pomoč zahvaliti, zna izraziti čestitko in opravičilo,
- zna na določeno, njemu primerno temo na podlagi danih besed ali slik, niza slik po predhodni pripravi tvoriti kratko pripoved in opis,
- zna odgovarjati na vprašanja o poslušanem ali prebranem besedilu, tudi sam zna postavljati vprašanja o besedilih,
- zna povedati nekaj na pamet naučenih besedil,
- bere dokaj tekoče,
- po predhodni pripravi glasno bere krajša, svoji starosti primerna besedila,
- tiho bere krajša, svoji starosti primerna vsakdanja in javna besedila, razume osnovne informacije teh besedil,
- na podlagi tiho prebranega književnega besedila odgovarja na vprašanja: o čem pripoveduje besedilo, kdo so nastopajoči, kje, kdaj se je kaj zgodilo,
- pozna, bere in piše s tiskanimi in pisanimi črkami,
- prepisuje, piše in piše po nareku s pisanimi črkami,
- po vzorcu napiše vabilo in čestitko,
- na podlagi slik in niza slik tvori nekaj povezanih povedi,
- uporablja veliko začetnico na začetku povedi, v osebnih imenih in v preprostih zemljepisnih imenih iz bližnjega okolja,
- zna razvrščati besede na podlagi vprašalnic (kdo, kaj, kakšen, kaj dela),
- zna povedati madžarsko abecedo,
- razlikuje samoglasnike in soglasnike,
- zna deliti preproste besede po pravilih zlogovanja besed,
- prepozna pripovedno in vprašalno poved,
- prepozna pesem in pravljico.

## 4.1.1 Pričakovani dosežki ob koncu 1. razreda

### **RAZUMEVANJE GOVORJENIH BESEDIL, GOVOR**

Učenec:

- razume preprostejša govorjena sporočila in navodila,
- zna pozdraviti odrasle in otroke, različnim delom dneva primerno,
- se zna predstaviti, prositi nekaj in se zahvaliti za nekaj,
- odgovarja na vprašanja o sebi in bližnjem okolju,
- s pomočjo slik, niza slik tvori nekaj kratkih povedi na določeno temo,
- pove na pamet naučena besedila.

### **BRANJE, BRALNO RAZUMEVANJE**

Učenec:

- prepozna prvi in zadnji glas v besedah,
- prepozna enake črke,
- bere preproste besede z obravnavanimi črkami,
- razume pomen piktogramov iz svojega okolja.

### **PISANJE, PRAVOPIS IN TVORBA PISNIH BESEDIL**

Učenec:

- prepiše velike tiskane črke,
- z obravnavanimi črkami piše besede,
- z veliki tiskanimi črkami napiše svoje ime.

## 4.1.2 Pričakovani dosežki ob koncu 2. razreda

### **RAZUMEVANJE GOVORJENIH BESEDIL, GOVOR**

Učenec:

- razume sporočila učitelja in sošolcev,
- zna nagovoriti, prositi za pomoč, zahvaliti se za pomoč, opravičiti se,
- kratko in jasno odgovarja na vprašanja o sebi in svojem okolju,
- na določeno temo s slikami in nizom slik tvori nekaj povezanih povedi,
- zna odgovarjati na učiteljeva vprašanja o osnovnih podatkih poslušanega besedila,
- pove na pamet naučene pesmi.

### **BRANJE, BRALNO RAZUMEVANJE**

Učenec:

- povezano prebere znane črke (zlogi, besede),
- po predhodni pripravi glasno prebere besede, besedne zveze in kratke povedi, napisane po načelu izgovora,
- razume preproste pisne naloge,
- razume znane pravljice, obnovi eno do dve pravljici,
- reši preproste naloge bralnega razumevanja,
- z učiteljevo pomočjo popravi napake v branju.

### **PISANJE IN TVORBA PISNIH BESEDIL**

Učenec:

- piše s tiskanimi črkami čitljivo, pravilno in lepo,
- po nareku piše besede, kratke povedi,
- uporablja veliko začetnico na začetku povedi in v osebnih imenih,
- pisno kratko odgovorja na preprosta vprašanja.

### **JEZIKOVNA, KNJIŽEVNA IN DRUGA ZNANJA**

Učenec:

- pozna male in velike tiskane črke madžarske abecede,
- z vprašanji zna besede razvrščati v skupine (kdo, kaj, kakšen, kaj dela).

## **4.1.3 Pričakovani dosežki ob koncu 3. razreda**

### **RAZUMEVANJE GOVORJENIH BESEDIL, GOVOR**

Učenec:

- razume sporočila učitelja in sošolcev,
- se zna predstaviti, nagovoriti, prositi za pomoč, zahvaliti se za pomoč, čestitati,
- zna na določeno temo (z danimi besedami, slikami ali nizom slik) tvoriti kratko pripoved in opis,
- zna odgovarjati na učiteljeva vprašanja s podatki poslušanega ali prebranega besedila, tudi sam zna postavljati vprašanja o besedilu,
- pove na pamet naučena besedila.

### **BRANJE, BRALNO RAZUMEVANJE**

Učenec:

- bere dokaj tekoče,
- po predhodni pripravi glasno bere krajša, svoji starosti primerna besedila,

- tiho bere krajša, svoji starosti primerna vsakdanja in javna besedila, razume osnovne informacije teh besedil,
- na podlagi tiho prebranega književnega besedila odgovarja na vprašanja, kot so: o čem govori besedilo, kdo so nastopajoči, kje, kdaj in zakaj se je nekaj zgodilo,
- z učiteljevo pomočjo popravi napake v branju.

### **PISANJE IN TVORBA PISNIH BESEDIL**

Učenec:

- prepisuje, piše in piše po nareku s pisanimi črkami,
- po vzorcu napiše vabilo in čestitko,
- na podlagi slik in niza slik tvori preprosto koherentno besedilo,
- uporablja veliko začetnico na začetku povedi, v osebnih imenih in v zemljepisnih imenih iz bližnjega okolja,
- z učiteljevo pomočjo popravi svoje napake.

### **JEZIKOVNA, KNJIŽEVNA IN DRUGA ZNANJA**

Učenec:

- razlikuje narečni jezik od pogovornega knjižnega jezika,
- pozna tiskane in pisane črke madžarske abecede,
- zna povedati madžarsko abecedo,
- razlikuje samoglasnike in soglasnike,
- zna deliti enostavne besede po pravilih zlogovanja besed,
- prepozna pripovedno in vprašalno poved,
- prepozna pesem,
- prepozna pravljico.

## **4.2 Pričakovani rezultati ob koncu drugega triletja**

Učenec:

- se znajde v vsakdanjih komunikacijah: navezovanje stikov (predstavitev, pozdrav), prošnja, zahvala; telefonski pogovor,
- se zna opravičiti, izraziti strinjanje, preprosto mnenje,
- ugotovi ključne podatke poslušanih neumetnostnih besedil, izrazi svoje mnenje o besedilu,
- zna poročati o svojih doživetjih, tvori preprostejši opis osebe, živali in predmeta, na podlagi poljudnoznanstvenega besedila pripravi kratko poročilo,
- obnovi vsebino poslušanega ali prebranega književnega besedila,
- zna nadaljevati in dokončati zgodbo,
- zna povedati na pamet naučena besedila, s primernimi premori in naglasom,
- večinoma uporablja knjižni jezik, govori s pravilnim naglasom, intonacijo in premorom,



- po predhodni pripravi dokaj tekoče, s pravilnim naglasom, s pravilno intonacijo in primernimi premori glasno prebere besedilo,
- razlikuje umetnostno in neumetnostno besedilo,
- tiho prebere eno stran obsegajoče, svoji starosti primerno neumetnostno besedilo, ugotovi ključne podatke (naslovnik, pošiljatelj, tema, namen),
- v književnih besedilih loči resnično od domišljjskega,
- ugotovi obliko književnih besedil (proza, verz),
- ugotovi temo, osebe, zgodbo, kraj in čas dogajanja v epskem besedilu,
- ubesedi, kaj mu sporoča prebrano besedilo, izrazi mnenje o njem,
- v prebranem besedilu prepozna, poišče (preprostejše) sopomenke in protipomenke,
- ugotovi zgradbo pesmi (kitice, vrstice) in prepozna zaporedno rimo, poišče okrasne pridevke,
- tvori preprosto vsakdanje in javno besedilo (vabilo, čestitko, pismo) ter pripoved, opis in preprosto oznako osebe,
- povzame vsebino književnega besedila,
- ustrezno označi začetek in konec povedi v enostavni povedi, ustrezno uporablja vejico pri naštevanju in pred veznikom hogy,
- pravilno uporablja *j* in *ly*, kratke in dolge samoglasnike in soglasnike v večini pogosto rabljene- ga besedišča,
- pravilno uporablja veliko začetnico v osebnih imenih, imenih živali, v naslovih znanih književ- nih del, v pogostejše rabljenih imenih ustanov ter zemljepisnih imenih širšega okolja (Slovenije in Madžarske),
- pravilno piše datum in števila do dva tisoč,
- pozna poseben položaj madžarskega jezika,
- razlikuje in govornemu položaju primerno uporablja narečje in knjižni jezik,
- zna postaviti besede v abecedni red, deliti preproste besede,
- prepozna in razlikuje obravnavane besedne vrste (glagol, samostalnik, pridevnik, glavni in vr- stilni števnik brez končnic), vrste enostavnih povedi po namenu govorca,
- zna tvoriti zloženke in enostavne tvorjenke,
- razlikuje ljudsko in umetno slovstvo,
- pozna značilnosti pravljice (začetek in zaključek pravljice, pravljico število, čudežni dogodek).

## 4.2.1 Pričakovani dosežki ob koncu 4. razreda

### RAZUMEVANJE IN TVORBA GOVORJENIH BESEDIL

Učenec:

- razume svoji starosti in znanju primerne pogovore, se vključuje v takšne pogovore,
- razume bistvene podatke krajšega poljudnoznanstvenega besedila,
- se zna opravičiti, izraziti strinjanje,
- zna poročati o svojih doživljajih, tvori preprostejši opis osebe in živali,
- obnovi vsebino poslušanega ali prebranega književnega besedila,
- zna nadaljevati pravljico,
- sodeluje v dramatizaciji,

- zna povedati na pamet naučena besedila,
- večinoma uporablja knjižni jezik, s pomočjo učitelja popravi večje napake.

### **BRANJE, BRALNO RAZUMEVANJE**

Učenec:

- po predhodni pripravi dokaj tekoče glasno prebere književno, poljudnoznanstveno in javno besedilo,
- razlikuje književno in neumetnostno besedilo,
- tiho prebere pol strani obsegajoče, svoji starosti primerno književno, poljudnoznanstveno in javno besedilo,
- ugotovi ključne podatke neumetnostnega besedila (kdo, kaj, kje, kdaj),
- ugotovi temo, osebe, zgodbo, kraj in čas dogajanja v književnem besedilu.

### **PISANJE, PRAVOPIS IN TVORBA PISNIH BESEDIL**

Učenec:

- čitljivo in estetsko prepisuje, piše, piše po nareku,
- zna napisati vabilo in čestitko,
- s slikami ali besedami tvori krajšo pripoved in opis,
- povzame vsebino književnega besedila, nadaljuje zgodbo književnega besedila,
- ustrezno označi začetek in konec povedi (v pripovedni, vprašalni in velelni povedi),
- pravilno uporablja veliko začetnico v osebnih imenih, imenih živali in znanih zemljepisnih imenih širšega okolja,
- pravilno uporablja *j* in *lj*, kratke in dolge samoglasnike in soglasnike v osnovnem bese-dišču,
- z učiteljevo pomočjo popravi svoje napake.

### **JEZIKOVNA, KNJIŽEVNA IN DRUGA ZNANJA**

Učenec:

- razlikuje narečje in knjižni jezik, ve, kdaj katerega lahko uporablja,
- zna zlogovati in deliti preprostejše besede,
- prepozna in razlikuje obravnavane besedne vrste (glagol, samostalnik, pridevnik, glavni in vrstilni števniki brez končnic), vrste enostavnih povedi po namenu govorca (pripovedna, vprašalna, velelna),
- prepozna pesem, ugotovi rimo,
- prepozna pravljico, pozna nekaj njenih značilnosti (začetek in konec pravljice).

## 4.2.2 Pričakovani dosežki ob koncu 5. razreda

### **RAZUMEVANJE IN TVORBA GOVORJENIH BESEDIL**

Učenec:

- razume svoji starosti in znanju primerne pogovore,
- zna se opravičiti, izraziti strinjanje, preprosto mnenje,
- sodeluje v pogovorih na znano temo in telefonskih pogovorih, upošteva načela vljudnosti,
- razume ključne podatke poslušanih neumetnostnih besedil,
- na podlagi osnutka pripravi in predstavi referat na dano temo,
- zna poročati o svojih doživljajih, tvori preprostejši opis osebe in živali,
- obnovi vsebino poslušanega ali prebranega književnega besedila,
- zna nadaljevati in dokončati pravljico/zgodbo,
- sodeluje v dramatizaciji,
- zna povedati na pamet naučena besedila,
- večinoma uporablja knjižni jezik, s pomočjo učitelja popravi večje napake.

### **BRANJE, BRALNO RAZUMEVANJE**

Učenec:

- po predhodni pripravi dokaj tekoče, s pravilno intonacijo povedi (pripovedna, vprašalna, velela) glasno prebere književno, poljudnoznanstveno in javno besedilo,
- razlikuje književno in neumetnostno besedilo,
- tiho prebere pol strani obsegajoče, svoji starosti primerno književno, poljudnoznanstveno in javno besedilo,
- ugotovi ključne podatke neumetnostnega besedila (kdo, kaj, kje, kdaj, koga ali kaj),
- ugotovi temo, osebe, zgodbo, kraj in čas dogajanja v književnem besedilu,
- ubesedi, kaj mu sporoča prebrano besedilo,
- ugotovi zgradbo pesmi (kitice, vrstice) in prepozna rimo.

### **PISANJE, PRAVOPIS IN TVORBA PISNIH BESEDIL**

Učenec:

- čitljivo in estetsko prepisuje, piše, piše po nareku, brez zamenjave in izpuščanja črk,
- zna napisati čestitko in mali oglas,
- tvori krajšo pripoved in opis,
- povzame vsebino književnega besedila,
- nadaljuje zgodbo književnega besedila,
- ustrezno označi začetek in konec povedi (v pripovedni, vprašalni in velelni povedi), ustrezno uporablja vejico pri naštevanju,
- pravilno uporablja veliko začetnico v osebnih imenih, imenih živali, v imenih ustanov iz okolja, v naslovih znanih književnih del ter v znanih zemljepisnih imenih širšega okolja,

- pravilno uporablja *j* in *lj*, kratke in dolge samoglasnike in soglasnike v vsaj polovici utrjenega besedišča,
- z učiteljevo pomočjo popravi pravopisne napake.

### **JEZIKOVNA, KNJIŽEVNA IN DRUGA ZNANJA**

Učenec:

- razlikuje narečje in knjižni jezik, večinoma uporablja knjižni pogovorni jezik,
- zna deliti besede,
- zna postaviti besede v abecedni red na podlagi prve črke,
- prepozna in razlikuje obravnavane besedne vrste (glagol, samostalnik, pridevnik, glavni in vrstilni števniki brez končnic), vrste enostavnih povedi po namenu govorca (pripovedna, vprašalna, velelna),
- prepozna pesem, ugotovi rimo,
- prepozna ljudsko pravljico, pozna nekaj njenih značilnosti (začetek in konec pravljice, pravljичno število), pozna nekaj vrst pravljic.

## **4.2.3 Pričakovani dosežki ob koncu 6. razreda**

### **RAZUMEVANJE IN TVORBA GOVORJENIH BESEDIL**

Učenec:

- se znajde v vsakdanjih komunikacijah: navezovanje stikov (predstavitev, pozdrav), prošnja, zahvala; telefonski pogovor,
- govornemu položaju in osnovnim vljudnostnim normam primerno jasno oblikuje in izrazi svoje misli, sporočilni namen,
- razume bistvene podatke poslušanih neumetnostnih besedil, izrazi svoje mnenje o besedilu,
- prepozna sogovorce in odnose med njimi,
- zna poročati o svojih doživljajih, tvori preprostejši opis osebe, živali in predmeta,
- pripravi in predstavi poročilo o poljudnoznanstvenem besedilu,
- obnovi vsebino poslušanega ali prebranega književnega besedila,
- zna nadaljevati in dokončati zgodbo,
- sodeluje v dramatizaciji,
- zna povedati na pamet naučena besedila, s primernimi premori in naglasom,
- večinoma uporablja knjižni jezik, govori s pravilnim naglasom, intonacijo in premorom,
- s pomočjo učitelja popravi večje napake.

### **BRANJE, BRALNO RAZUMEVANJE**

Učenec:

- po predhodni pripravi dokaj tekoče, s pravilnim naglasom, s pravilno intonacijo in primernimi premori glasno prebere besedilo,

- tiho prebere eno stran obsegajoče, svoji starosti primerno neumetnostno besedilo, ugotovi bistvene podatke (naslovnik, pošiljatelj, tema, namen), izrazi svoje mnenje o besedilu,
- v književnih besedilih loči resnično od domišljjskega,
- ugotovi členitev književnih del (odstavki, kitice, vrstice),
- ugotovi obliko književnih besedil (proza, verz),
- ugotovi temo, osebe, zgodbo, kraj, čas in zaporedje dogajanja v epskem besedilu,
- ubesedi, kaj mu sporoča prebrano besedilo, izrazi mnenje o njem,
- ugotovi zgradbo pesmi (kitice, vrstice) in prepozna zaporedno rimo, poišče okrasne pridevke.

### **PISANJE, PRAVOPIS IN TVORBA PISNIH BESEDIL**

Učenec:

- čitljivo in estetsko prepisuje, piše, piše po nareku, brez zamenjave in izpuščanja črk,
- zna napisati vabilo, čestitko in mali oglas,
- tvori pripoved, opis in oznako osebe,
- povzame vsebino književnega besedila,
- napiše nadaljevanje in konec zgodbe književnega besedila,
- ustrezno označi začetek in konec povedi v enostavčni povedi, ustrezno uporablja vejico pri naštevanju in pred veznikom *hogy*,
- pravilno uporablja veliko začetnico v osebnih imenih, imenih živali, imenih ustanov iz okolja, naslovih znanih književnih del in znanih zemljepisnih imenih širšega okolja (Slovenije in Madžarske),
- pravilno uporablja *j* in *ly*, kratke in dolge samoglasnike in soglasnike v vsaj polovici utrjenega besedišča,
- pravilno piše datum in števila do dva tisoč,
- z učiteljevo pomočjo popravi pravopisne napake.

### **JEZIKOVNA, KNJIŽEVNA IN DRUGA ZNANJA**

Učenec:

- pozna poseben položaj madžarskega jezika,
- razlikuje narečje in knjižni jezik, večinoma uporablja knjižni pogovorni jezik,
- zna postaviti besede v abecedni red,
- zna deliti besede,
- prepozna in razlikuje obravnavane besedne vrste (glagol, samostalnik, pridevnik, glavni in vrstilni števniki brez končnic), vrste enostavnih povedi po namenu govorca,
- zna tvoriti zloženke in enostavne tvorjenke,
- razlikuje ljudsko in umetno slovstvo,
- pozna značilnosti pravljice (začetek in konec pravljice, pravljlično število, čudežni dogodek), pozna nekaj vrst pravljič.

## 4.3 Pričakovani dosežki ob koncu tretjega triletja

Učenec:

- se znajde v vsakdanjih govornih situacijah, prilagaja se govornemu položaju in upošteva osnovne vljudnostne norme,
- zna začeti pogovor in ga primerno končati,
- zna izraziti svoj sporočilni namen (poizvedovanje, izražanje mnenja, strinjanje, nestrinjanje, dopadljivost, nedopadljivost),
- ugotovi ključne podatke poslušanih neumetnostnih besedil,
- zna poročati o svojih doživetjih, tvori opis, na podlagi poljudnoznanstvenega ali medijskega besedila pripravi in predstavi poročilo,
- obnovi vsebino poslušanega ali prebranega književnega besedila, izrazi mnenje o besedilu, pripravi oznako književne osebe,
- zna nadaljevati zgodbo, upovedati predhodne dogodke,
- zna povedati na pamet naučena besedila, s primernimi premori in naglasom,
- večinoma uporablja knjižni jezik, govori s pravilnim naglasom, intonacijo in premorom,
- tekoče, s pravilnim naglasom, s pravilno intonacijo in primernimi premori glasno tekoče prebere besedilo,
- tiho prebere 1,5 strani obsegajoče, svoji starosti primerno neumetnostno besedilo, ugotovi bistvene podatke (pošiljatelj, naslovnik, tema, namen), izrazi svoje mnenje o besedilu,
- ugotovi členitev književnih del (odstavki, kitice, vrstice),
- ugotovi obliko književnih besedil (proza, verz),
- prepozna dramsko besedilo, loči komično in tragično,
- ugotovi zgodbo, kraj in čas dogajanja ter vzročno-posledična razmerja v epskem besedilu,
- ubesedi, kaj mu sporoča prebrano besedilo, izrazi mnenje o njem,
- v besedilu poišče sopomenke in protipomenke,
- ugotovi zgradbo pesmi (kitice, vrstice), prepozna zaporedno in prestopno rimo, poišče okrasne pridevke in primere,
- zna izpolnjevati obrazce,
- tvori pripoved, opis in oznako osebe, zna napisati življenjepis in pismo,
- povzame vsebino književnega besedila,
- napiše konec zgodbe književnega besedila in ubesedi predhodne dogodke,
- ustrezno označi začetek in konec povedi v enostavni povedi, ustrezno uporablja vejico pri naštevanju in pred vezniki *hogy*, *mert* in *de*,
- pravilno uporablja *j* in *ly*, kratke in dolge samoglasnike in soglasnike v večini pogosto rabljenih besed,
- pravilno uporablja veliko začetnico v osebnih imenih, imenih živali, v pogosto rabljenih zemljepisnih imenih, v znanih imenih ustanov in v naslovih znanih književnih del,
- z malo začetnico piše imena narodov in praznikov,
- pravilno piše datum in števila do dva tisoč, vrstilne števnike z besedami,
- pravilno piše skupaj glagolsko predpono in glagol, ko je predpona pred glagolom,
- megfelelően jelölje a teljes hasonulás egyszerűbb eseteit (egyjegyű mássalhangzó + *-val*, *-vel*; *-vá*, *-vé*),
- razlikuje in govornemu položaju primerno uporablja narečje in knjižni jezik,

- pozna položaj in status madžarskega jezika v Sloveniji in na Madžarskem,
- prepozna in razlikuje obravnavane besedne vrste (glagol, samostalnik, pridevnik, števniki, osebni, vprašalni in kazalni zaimki), vrste enostavnih povedi po namenu govorca, stavčne člene (povedek, osebek, predmet, prislovno določilo časa, kraja, kakovostni prilastek), razlikuje večstavčne in enostavne povedi, prepozna predmetni, vzročni in prilastkov odvisnik, vezalno in protivno priredje,
- zna tvoriti zloženke in enostavne tvorjenke,
- pozna zvrstne značilnosti povesti, romana, pripovedne pesnitve in ode,
- pozna največje madžarske pesnike in pisatelje ter njihova poglobljena književna dela (avtor, naslov, tema),
- zna uporabljati pravopisni slovar.

### 4.3.1 Pričakovani dosežki ob koncu 7. razreda

#### **RAZUMEVANJE IN TVORBA GOVORJENIH BESEDIL**

Učenec:

- se znajde v vsakdanjih komunikacijah, se prilagaja govornemu položaju in upošteva osnovne vljudnostne norme,
- zna začeti pogovor in se vanj vključevati,
- zna izraziti svoj sporočilni namen (poizvedovanje, izražanje mnenja, strinjanje, nestrinjanje, dopadljivost, nedopadljivost),
- razume ključne podatke poslušanih neumetnostnih besedil, izrazi svoje mnenje o besedilu,
- prepozna sogovorce, prepozna njihov čustveni odnos,
- zna poročati o svojih doživljajih, tvori opis, na podlagi poljudnoznanstvenega besedila pripravi in predstavi poročilo,
- obnovi vsebino poslušanega ali prebranega književnega besedila, izrazi mnenje o besedilu,
- zna nadaljevati zgodbo, upovedati predhodne dogodke,
- sodeluje v dramatizaciji,
- zna povedati dve na pamet naučeni besedili, s primernimi premori in naglasom,
- večinoma uporablja knjižni jezik, govori s pravilnim naglasom, intonacijo in premorom,
- s pomočjo učitelja popravi večje napake.

#### **BRANJE, BRALNO RAZUMEVANJE**

Učenec:

- tekoče, s pravilnim naglasom, s pravilno intonacijo in primernimi premori glasno tekoče prebere besedilo,
- tiho prebere eno stran obsegajoče, svoji starosti primerno neumetnostno besedilo, ugotovi bistvene podatke (naslovnik, pošiljatelj, tema, namen, vzrok), izrazi svoje mnenje o besedilu,
- ugotovi členitev književnih del (odstavki, kitice, vrstice),
- ugotovi obliko književnih besedil (proza, verz),
- ugotovi temo, osebe, zgodbo, kraj, čas in zaporedje dogajanja v epskem besedilu, vzročno-posledična razmerja, zna osebe razvrščati v skupine,

- ubesedi, kaj mu sporoča prebrano besedilo, izrazi mnenje o njem,
- v besedilu poišče sopomenke in protipomenke,
- ugotovi zgradbo pesmi (kitice, vrstice) in prepozna zaporedno rimo, poišče okrasne pridevke in primere.

### **PISANJE, PRAVOPIS IN TVORBA PISNIH BESEDIL**

Učenec:

- piše čitljivo in estetsko, brez zamenjave in izpuščanja črk,
- zna izpolnjevati preproste obrazce,
- zna napisati zasebno pismo, tvori pripoved, opis in oznako osebe,
- povzame vsebino književnega besedila,
- napiše nadaljevanje in konec zgodbe književnega besedila in ubesedi predhodne dogodke,
- ustrezno označi začetek in konec povedi v enostavni povedi, ustrezno uporablja vejico pri naštevanju in pred veznikoma *hogy* in *mert*,
- pravilno uporablja *j* in *ly*, kratke in dolge samoglasnike in soglasnike v vsaj polovici utrjenega besedišča,
- pravilno uporablja veliko začetnico v osebnih imenih, imenih živali, imenih ustanov iz okolja, naslovih znanih književnih del in znanih zemljepisnih imenih,
- z malo začetnico piše imena narodov in praznikov,
- pravilno piše datum in števila do dva tisoč,
- pravilno piše skupaj glagolsko predpono in glagol, ko je predpona pred glagolom,
- z učiteljevo pomočjo ali ob pravopisnem slovarju popravi pravopisne napake.

### **JEZIKOVNA, KNJIŽEVNA IN DRUGA ZNANJA**

Učenec:

- razlikuje narečje in knjižni jezik, večinoma uporablja knjižni pogovorni jezik,
- pozna poseben položaj in status madžarskega jezika v Sloveniji in na Madžarskem,
- prepozna in razlikuje obravnavane besedne vrste (glagol, samostalnik, pridevnik, števnik, osebni, vprašalni in kazalni zaimek), vrste enostavnih povedi po namenu govorca,
- zna tvoriti zloženke in enostavne tvorjenke,
- pozna zvrstne značilnosti romana in pripovedne pesnitve.

## **4.3.2 Pričakovani dosežki ob koncu 8. razreda**

### **RAZUMEVANJE IN TVORBA GOVORJENIH BESEDIL**

Učenec:

- se znajde v vsakdanjih komunikacijskih situacijah, prilagaja se govornemu položaju in upošteva osnovne vljudnostne norme,
- zna začeti pogovor in ga primerno končati,



- zna izraziti svoj sporočilni namen (izražanje mnenja, strinjanje, nestrinjanje, dopadljivost, nedopadljivost),
- razume bistvene podatke poslušanih neumetnostnih besedil, izrazi svoje mnenje o besedilu,
- prepozna sogovorce, prepozna njihov čustveni odnos,
- zna poročati o svojih doživljajih, tvori opis, na podlagi poljudnoznanstvenega besedila pripravi in predstavi poročilo,
- obnovi vsebino poslušanega ali prebranega književnega besedila, izrazi mnenje o besedilu, pripravi oznako književne osebe,
- zna nadaljevati zgodbo, upovedati predhodne dogodke,
- sodeluje v dramatizaciji,
- zna povedati dve na pamet naučeni besedili, s primernimi premori in naglasom,
- večinoma uporablja knjižni jezik, govori s pravilnim naglasom, intonacijo in premorom,
- s pomočjo učitelja popravi večje napake.

### **BRANJE, BRALNO RAZUMEVANJE**

Učenec:

- tekoče, s pravilnim naglasom, s pravilno intonacijo in primernimi premori glasno tekoče prebere besedilo,
- tiho prebere 1,5 strani obsegajoče, svoji starosti primerno neumetnostno besedilo, ugotovi bistvene podatke (naslovnik, pošiljatelj, tema, namen, vzrok), izrazi svoje mnenje o besedilu,
- ugotovi členitev književnih del (odstavki, kitice, vrstice),
- ugotovi obliko književnih besedil (proza, verz),
- ugotovi temo, osebe, zgodbo, kraj, čas in zaporedje dogajanja v epskem besedilu, vzročno-posledična razmerja, zna osebe razvrščati v skupine,
- ubesedi, kaj mu sporoča prebrano besedilo, izrazi mnenje o njem,
- v besedilu poišče sopomenke, protipomenke in onomatopejske besede,
- ugotovi zgradbo pesmi (kitice, vrstice) in prepozna zaporedno in prestopno rimo, poišče okrasne pridevke in primere.

### **PISANJE, PRAVOPIS IN TVORBA PISNIH BESEDIL**

Učenec:

- piše čitljivo in estetsko, brez zamenjave in izpuščanja črk,
- zna izpolnjevati obrazce,
- zna napisati predstavitev knjige, tvori pripoved, opis in oznako osebe,
- povzame vsebino književnega besedila,
- napiše nadaljevanje in konec zgodbe književnega besedila in ubesedi predhodne dogodke,
- ustrezno označi začetek in konec povedi v enostavni povedi, ustrezno uporablja vejico pri naštevanju in pred vezniki *hogy*, *mert* in *de*,
- pravilno uporablja *j* in *ly*, kratke in dolge samoglasnike in soglasnike v vsaj polovici utrjenega besedišča,

- pravilno uporablja veliko začetnico v osebnih imenih, imenih živali, v imenih ustanov iz okolja, v naslovih znanih književnih del ter v znanih zemljepisnih imenih,
- z malo začetnico piše imena narodov in praznikov,
- pravilno piše datum in števila do dva tisoč, vrstilne števnike z besedami,
- pravilno piše skupaj glagolsko predpono in glagol, ko je predpona pred glagolom,
- z učiteljevo pomočjo ali ob pravopisnem slovarju popravi pravopisne napake.

### **JEZIKOVNA, KNJIŽEVNA IN DRUGA ZNANJA**

Učenec:

- razlikuje narečje in knjižni jezik, večinoma uporablja knjižni pogovorni jezik,
- pozna poseben položaj in status madžarskega jezika v Sloveniji in na Madžarskem,
- prepozna in razlikuje obravnavane besedne vrste (glagol, samostalnik, pridevnik, števniki, osebni, vprašalni in kazalni zaimki), vrste enostavnih povedi po namenu govorca, stavčne člene (povedek, osebek, predmet, prislovno določilo časa, kraja, kakovostni prilastek),
- zna tvoriti zloženke in enostavne tvorjenke,
- pozna zvrstne značilnosti pripovedi, romana in pripovedne pesnitve.

## **4.3.3 Pričakovani dosežki ob koncu 9. razreda**

### **RAZUMEVANJE IN TVORBA GOVORJENIH BESEDIL**

Učenec:

- se znajde v vsakdanjih komunikacijskih situacijah, se prilagaja govornemu položaju in upošteva osnovne vljudnostne norme,
- zna začeti pogovor in ga primerno končati,
- zna izraziti svoj sporočilni namen (poizvedovanje, izražanje mnenja, strinjanje, nestrinjanje, dopadljivost, nedopadljivost),
- razume ključne podatke poslušanih neumetnostnih besedil, izrazi svoje mnenje o besedilu,
- zna poročati o svojih doživljajih, tvori opis, na podlagi poljudnoznanstvenega ali medijskega besedila pripravi in predstavi poročilo,
- obnovi vsebino poslušanega ali prebranega književnega besedila, izrazi mnenje o besedilu, pripravi oznako književne osebe,
- zna nadaljevati zgodbo, upovedati predhodne dogodke,
- sodeluje v dramatizaciji,
- zna povedati dve na pamet naučeni besedili, s primernimi premori in naglasom,
- večinoma uporablja knjižni jezik, govori s pravilnim naglasom, intonacijo in premorom,
- s pomočjo učitelja ali ob slovarju popravi večje napake.

## **BRANJE, BRALNO RAZUMEVANJE**

Učenec:

- tekoče, s pravilnim naglasom, s pravilno intonacijo in primernimi premori glasno tekoče prebere besedilo,
- tiho prebere 1,5 strani obsegajoče, svoji starosti primerno neumetnostno besedilo, na kratko povzame besedilo, reši naloge bralnega razumevanja o bistvenih podatkih, izrazi svoje mnenje o besedilu,
- ugotovi členitev književnih del (odstavki, kitice, vrstice),
- ugotovi obliko književnih besedil (proza, verz),
- prepozna dramsko besedilo, loči komično in tragično,
- ugotovi temo, osebe, zgodbo, kraj, čas in zaporedje dogajanja v epskem besedilu, vzročno-posledična razmerja, zna osebe razvrščati v skupine,
- ubesedi, kaj mu sporoča prebrano besedilo, izrazi mnenje o njem,
- v besedilu poišče sopomenke, protipomenke in onomatopejske besede,
- ugotovi zgradbo pesmi (kitice, vrstice) in prepozna zaporedno in prestopno rimo, poišče okrasne pridevke, primere in poosebitve.

## **PISANJE, PRAVOPIS IN TVORBA PISNIH BESEDIL**

Učenec:

- piše čitljivo in estetsko, brez zamenjave in izpuščanja črk,
- zna izpolnjevati obrazce,
- zna napisati življenjepis, pismo, tvori pripoved, opis in oznako osebe,
- povzame vsebino književnega besedila,
- napiše nadaljevanje in konec zgodbe književnega besedila in ubesedi predhodne dogodke,
- ustrezno označi začetek in konec povedi v enostavni povedi, ustrezno uporablja vejico pri naštevanju in pred vezniki *hogy*, *mert*, *aki*, *ami* in *de*,
- pravilno uporablja *j* in *ly*, kratke in dolge samoglasnike in soglasnike v vsaj polovici utrjenega besedišča,
- pravilno uporablja veliko začetnico v osebnih imenih, imenih živali, v imenih ustanov iz okolja, v naslovih znanih književnih del ter v znanih zemljepisnih imenih,
- z malo začetnico piše imena narodov in praznikov,
- pravilno piše datum in števila do dva tisoč, vrstilne števnike z besedami,
- pravilno piše skupaj glagolsko predpono in glagol, ko je predpona pred glagolom,
- z učiteljevo pomočjo ali ob pravopisnem slovarju popravi pravopisne napake.

## **JEZIKOVNA, KNJIŽEVNA IN DRUGA ZNANJA**

Učenec:

- razlikuje narečje in knjižni jezik, večinoma uporablja knjižni pogovorni jezik,
- pozna poseben položaj in status madžarskega jezika v Sloveniji in na Madžarskem,

- prepozna in razlikuje obravnavane besedne vrste (glagol, samostalnik, pridevnik, števniki, osebni, vprašalni in kazalni zaimki), vrste enostavnih povedi po namenu govorca, stavčne člene (povedek, osebki, predmet, prislovno določilo časa, kraja, kakovostni prilastek), razlikuje večstavčne in enostavnice povedi, prepozna predmetni, vzročni in prilastkov odvisniki, vezalno in protivno priredje,
- zna tvoriti zloženke in enostavne tvorjenke,
- pozna zvrstne značilnosti pripovedi, romana, pripovedne pesnitve in ode,
- pozna poglobljena književna dela največjih madžarskih pesnikov in pisateljev (avtor, naslov, tema),
- zna uporabljati pravopisni slovar.

# 5 MEDPREDMETNE POVEZAVE

Madžarščina v dvojezični osnovni šoli ni samo učni predmet, temveč tudi učni jezik. Izhajajoč iz tega, naj bi se povezovanje predmeta z drugimi predmeti uresničevalo v okviru vseh učnih ur. Tako učenci tudi z učenjem drugih predmetov ustno in pisno razvijajo svoje znanje iz madžarščine. Večji poudarek dobi to pri predmetih, kjer se uresničuje t. i. narodnostni program, kajti v tem primeru se madžarščina ne uporablja le z namenom pridobivanja znanja in razvijanja sposobnosti, ampak se v tem jeziku obravnava učna snov, ki se navezuje na Madžarsko in madžarski narod.

**V prvem triletju** ima v okviru predmeta pomembno vlogo korelacija oziroma integracija z vzgojnimi predmeti (**glasbena, likovna in športna vzgoja**), kajti šolarčki lahko izrazijo svoje misli in čustva tudi z glasbo, gibanjem in v obliki risbe. Učenci tudi pri glasbeni vzgoji bogatijo svoj besedni zaklad, vadijo izgovor, pravilno naglaševanje in kadenco.

Medpredmetno povezovanje se uresničuje tudi v dejavnostih učencev zunaj pouka (obisk gledališča, dnevi dejavnosti, prireditve, projektni dnevi). V **drugem**, še posebno pa v **tretjem triletju** se medpredmetna povezava uresničuje z branjem poljudnoznanstvenih besedil, na primer z zgodovino, geografijo, biologijo, likovno in glasbeno vzgojo itd. Medpredmetno povezovanje se lahko zelo pogosto uresničuje s poučevanjem slovenščine, ki je prav tako materinščina, saj se učenci v okviru obeh predmetov seznanjajo z istimi deli iz svetovne književnosti, pri obeh predmetih tvorijo enaka besedila itd. Tako si lahko učitelja obeh maternih jezikov s sodelovanjem in skupnim načrtovanjem vzajemno podpirata in olajšata delo in s tem zagotovita uspešnejši razvoj učencev. Na večji uspeh lahko računamo tudi z uzavestitvijo podobnosti in razlik med jezikoma, zato je treba te poudariti. Učenje tujih jezikov – izhajajoč iz njihovih indoevropskih značilnosti – manj podpira učenje madžarščine, vendar se lahko v njihovem okviru usvojene tehnike in strategije učenja uporabljajo tudi pri pouku madžarščine.

# 6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

V **prvem triletju** osnovne šole zagotovimo pri učenju madžarščine svobodno razpoložanje. Dajemo veliko priložnosti za spontano izražanje učencev, spodbujamo oblike dela, ki temeljijo na igri, zlasti odkrivajoče učenje, priporočamo projektno delo, kooperativno in integrirano učenje, saj z njimi zasujemo izoblikovanje najrazličnejših zmožnosti, sposobnosti in kompetenc. Z upoštevanjem izkušenj in predznanja učencev pospešujemo in podpiramo učenje drugih predmetov. V okviru predmeta si prizadevamo uporabljati takšne metode dela, ki pripomorejo k izoblikovanju različnih strategij učenja. Zadovoljivo veliko število ur predmeta to tudi omogoča.

Svobodno, spontano ozračje seveda ne pomeni zmanjšanja zavestnosti ali celo opuščanja pedagoškega procesa. Poskrbeti moramo, da se posamezne jezikovne funkcije razvijajo sorazmerno. Bodimo pozorni na to, da poleg t.i. sporočilne funkcije dobijo ustrezen poudarek tudi funkcija navezovanja in ohranjanja stikov ter izrazna in poetična funkcija.

**Opismenjevanje** je razširjeno na tri leta, je temeljito pripravljeno in se navezuje na sočasno razvijajoče se ustno izražanje. Spontano in funkcionalno poučevanje branja in pisanja v prvem triletju osnovne šole ima tri faze:

- V 1. razredu se učenci pripravljajo na pisanje in branje, delajo predbralne in predpisalne vaje, na primer slišano besedilo razčlenijo na besede, zloge in glasove, vadijo prepoznavanje glasov ter pravilno naglaševanje besed. Učenci se lahko, glede na razvite zmožnosti in zanimanje, seznanjajo tudi z velikimi tiskanimi črkami.
- Opismenjevanje poteka pretežno v drugem in tretjem razredu, vendar do konca ostaja v tesni povezanosti z utrjevanjem drugih načinov komunikacije. Tako je v prvem razredu več pogovora in razvijanja razumevanja govorjenih besedil, v drugem več pisanja in branja, v tretjem razredu pa se pogovor, poslušanje govorjenih besedil, branje in pisanje pojavljajo približno v enakem razmerju.

V **prvem razredu** je poudarek predvsem na razvijanju govorne zmožnosti in slušnega razumevanja ter razvijanju za opismenjevanje potrebnih grafomotoričnih in drugih sposobnosti.

V tem obdobju imajo pri pripravi pisanja poleg orientacije v prostoru pomembno vlogo orientacija na telesu in pisalnem listu ter gibalna in grafomotorična vadba, saj učenci tako sprostijo gibanje rok in ozavestijo gibanje telesa ter grafične operacije. Učenci se naučijo pravilno uporabljati pisala, pozorni so na pravilno držo telesa in roke. Po poslušanju besedila z različnimi oblikami gibanja interpretirajo ritem besedila.

V svet pisanja in branja učenci vstopajo spontano: spoznajo napise na predmetih iz vsakdanje uporabe, napišejo in preberejo svoje ime, ime sošolca, ime predmetov v učilnici itd. Te besede z

učiteljevo pomočjo prebirajo, razvrščajo itd. V njih se ozavešča dolžina besed, kar dokazujejo na različne načine (s kockami, črtami ...). Prepoznajo besede, prvi in zadnji glas/črko. Na igriv način vadijo slušno in vizualno razlikovanje.

Pri obravnavi črk/glasov učenci prvič spoznajo glas in šele nato črko. Pri pripravi na pisanje usvojijo osnovne elemente, ki so pogoj uspešnega opismenjevanja. Z igrivimi vajami vlečenja črt in načrtovanja elementov črk razvijajo prostorsko orientacijo, zanesljiv in pravilen prijem svinčnika, pritisk svinčnika, zbrano dinamiko pisanja in s tem pripomoremo k razvoju lepe pisave.

**Drugi razred** je t. i. abecedna faza, ko se učenci sistematično opismenijo (usvojijo velike in male tiskane in pisane črke). Naš učni načrt ne predvideva metode poučevanja pisanja in branja, ker to predpisuje učbenik, ki je v uporabi. Elemente globalnega poučevanja branja (povezovanje besede in njegove pisne podobe) odobravamo samo v prvem razredu.

Glede na to, da imajo učenci različne zmožnosti, lahko sistematično poučevanje pisanja traja različno dolgo. Za učence, ki že obvladajo pisanje in branje, ter za učence z boljšimi sposobnostmi poučevanje pisanja individualizirajmo. Ne vadimo predolgo pisanja posamičnih črk, temveč čim prej preidimo k pisanju besed, da učenci kar najhitreje izkusijo pravi smisel in koristno funkcijo pisanja.

V **tretjem razredu** je največji poudarek na avtomatizaciji tehnike pisanja in branja, učenci ob tem usvojijo tudi osnove pravorečja in pravopisa.

Priporočene dejavnosti za poučevanje malih in velikih pisanih črk ter za razvijanje tehnike pisanja so naslednje:

1. učenje pisanja in povezovanja malih in velikih črk,
2. utrjevanje malih in velikih črk s prepisovanjem – a) pisanega in b) tiskanega besedila,
3. utrjevanje malih in velikih črk z narekovanjem,
4. utrjevanje malih in velikih črk s pisanjem po lastni volji.

Poučevanje pisanja je smiselno dopolniti z:

- učenjem pravopisa,
- učenjem branja,
- učenjem pravorečja.

Usvojena tehnika pisanja in branja olajša učencem bralno razumevanje, pisna komunikacija tako postane zanje zanimivejša, razvijajo pa tudi ustvarjalno sposobnost.

Učenci pogosto *prepisujejo* pisano ali tiskano besedilo. Usvajanje oblike pisave namreč temelji na posnemanju in prepisovanje je pravzaprav posnemanje. Priporočljivo je čim prej uvesti tudi pisanje nareka in pisanje po spominu. Na pisanje nareka se učenci pripravijo s slušnim in vizualnim zaznavanjem. Sprva opazujejo in poskušajo zapisati zelo kratke besede, nato tudi povedi z nekaj besedami. Po spominu zapisujejo predvsem imena predmetov in oseb, pozneje jim dodajamo besede, ki izražajo dejanja in lastnosti.

Za uspešno jezikovno socializacijo učencev je pomembno, da učenci poleg vstopanja v svet branja in pisanja postopno izvajajo tudi druge dejavnosti, kot so pogosti pogovori z učiteljem, sošolci in drugimi sogovorniki ter dvogovor. Govorno izražanje se navezuje tudi na branje, saj učenci o prebranih besedilih sporočajo (temo, najpomembnejše podatke), izrazijo svoje mnenje. Svoji starosti, izkušnjam in potrebam primerno se seznanjajo z neumetnostnimi in umetnostnimi besedili tudi preko medijev, postopno pa tudi sami tvorijo takšna besedila, tako bogatijo svoj besedni zaklad, razvijajo pravorečne, pravopisne zmožnosti ter zmožnosti tvorbe besedila.

**Književna vzgoja** v prvem triletju osnovne šole ne temelji na učenčevem branju, ampak na učiteljevem predstavljanju besedil, pripovedovanju, branju. Učenci poslušajo literarna besedila, radijske igre tudi z različnih medijev in si ogledajo lutkovne in otroške predstave, animirane in otroške filme. Na tej stopnji sta zelo pomembna vzorna govorica in predavateljska zmožnost učitelja, ki ju bodo učenci kot zgledni posnemali. Če učitelj tem kriterijem ne more zadostiti, naj čim pogosteje uporablja tudi različne druge načine posredovanja besedil.

Učenci začnejo književna besedila samostojno brati šele takrat, ko so avtomatizirali branje. Dobro je, če besedila, ki so namenjena prvemu branju, obvladajo skoraj na pamet. Zato je smiselno v obdobju pred učenjem branja obravnavati čim več pravljic in pesmi. **Najpomembnejši cilj književne vzgoje** je, da učencem omogoča estetska doživetja, bogati njihov čustveni svet, videnje sveta in človeško držo, v njih vzbudi potrebo po branju.

Pri spoznavanju književnih del ima zelo pomembno vlogo motivacija, ki v učencih prebudi čustva in asociacije ter ustvari miselne podobe. Motivacijo lahko izvajamo tudi z nejezikovnimi sredstvi: z gibanjem, glasbo in likovnim izražanjem. Uspešna motivacija stopnjuje literarno doživetje, spodbuja pa tudi ustvarjalno zmožnost.

### **Predlagani postopki analize besedila**

1. Pred poslušanjem/branjem besedila:
  - a) razpoloženska priprava – motivacija (s pesmimi, glasbo, uganko, sliko, ki se navezuje na besedilo),
  - b) vsebinska priprava – vzbujanje zanimanja, navezovanje na predznanje (lahko je tudi razlaga besed),
  - c) priprava branja (izpostavljanje in zlogovno branje težkih besed in novih pojmov).
  
2. Med poslušanjem/branjem besedila učenci:
  - a) pozorno poslušajo,
  - b) usmerijo svojo pozornost na govornika in slišano ali pisano besedilo,
  - c) upoštevajo dogovorjena pravila (na primer se ne igrajo, se ne pogovarjajo, ne povzročajo hrupa itd.),
  - č) v drugem razredu berejo besedila na glas, v tretjem pa večinoma tiho; vsako besedilo preberejo vsaj dvakrat.



3. Po poslušanju/branju besedila učenci:

- a) rešijo naloge, s katerimi dokazujejo bralno razumevanje,
- b) izrazijo in utemeljijo svoje mnenje v zvezi z besedilom,
- c) tudi sami tvorijo podobna ustna in pisna besedila na podlagi učiteljevih vprašanj, slik ali po pisnem zgledu.

Pomemben cilj književne vzgoje je vzbuditi potrebo po branju. Tisti, ki ne usvoji tehnike branja, ne bo nikoli rad bral. Zato je treba nenehno razvijati zmožnost in voljo do branja. Učitelj naj učenecem vsak dan prebere nekaj malega in tudi starše navaja na to dejavnost

Različne možnosti branja/pripovedovanja književnih besedil:

- družinsko branje oziroma klasično skupno (večerno) prebiranje pravljic, ki so prve bralne izkušnje učencev, doživetja brez stresnih situacij, ko se pogosto tudi otroci sami vključujejo v branje, saj ob starših berejo naslove, že usvojene besede itd.;
- branje v nadaljevanjih pri več urah – to je branje daljših pravljic, pripovedk, povesti, ki so njih učenci že zmožni razumeti, vendar jih sami še ne znajo prebrati;
- branje v deževnem vremenu, pravljurna ura, s katero lahko v družinskem in mirnem ozračju pričramo vesele trenutke zlasti otrokom v podaljšanem bivanju.

Učni načrt posebno vlogo namenja razvijanju ustnega izražanja. Govor in razumevanje govornih besedil sta pomembna tudi zato, ker je ob pomanjkanju ustrezne jezikovne ravni lahko problematično tudi učenje branja in pisanja. Razvijanje ustnega izražanja zajema dve področji: skrb za jezik in razvijanje govora.

*Skrb za jezik* je negovanje akustičnosti jezika oziroma rabe jezika kot sistema znakov, ki se udeležuje kot govor. Ukvarjamo se s pravilnim izgovorom, uporabo, utrjevanjem, razvijanjem besedilno-fonetičnih sredstev, razvijanjem poslušanja govora, oblikovanjem pristnega govornega sloga, da bi lahko izražali misli in čustva oziroma razumeli ustno izražanje drugih ljudi.

Naloga *razvijanja govora* je bogatenje jezikovnih sredstev (besed, priložnostnih in stalnih besednih zvez, izrazov), preciziranje tvorbe povedi, negovanje strukture in slogovnih značilnosti koherentnega govora. Učni načrt poudarja pomen vsebinskega in kontinuiranega sporočanja. Izpostavlja pomen pogovorov in dialogov. Pomembno je, da učenci usvojijo obe vlogi komuniciranja (pošiljatelj – prejemnik) in da se z zanesljivostjo vključujejo v razprave ter z vprašanji poglobijo, morebiti tudi preusmerijo glavno nit sporočanja ali pogovora.

Pedagoško delo v **drugem triletju** osnovne šole večinoma poteka podobno kot v prvem triletju, saj je poudarek še vedno na razvijanju sposobnosti. Učenci postopno pridobivajo tudi jezikovna in književna znanja. V središču jezikovne in književne vzgoje sta komunikacija oziroma besedilo. Ob poslušanju besedil se vse več ukvarjajo tudi s pisnimi besedili. Učenci poslušajo in berejo svoji starosti, sposobnostim, izkušnjam in zanimanju primerna umetnostna in neumetnostna besedila ter se o njih pogovarjajo. Postopno tudi samostojno tvorijo podobna besedila. Cilj književne vzgoje je še vedno bogatenje doživetij ter vzbujanje in stopnjevanje želje po branju.

Od šestega razreda je večji poudarek na naprej pridobivanju znanja, kar se nadaljuje tudi v **tre-tjem triletju**. Obravnava neumetnostnih besedil se tesno navezuje na predznanje učencev, na njihove izkušnje, pridobljene iz družbenega in naravnega okolja, na znanja, pridobljena pri drugih predmetih. V središču pozornosti naj bodo aktivnosti učencev: zbiranje informacij, reševanje problemov, kresanje in usklajevanje mnenj, utemeljevanje, ustvarjanje situacij, igra vlog itd. To se lahko izvaja v frontalni obliki, vendar je primernejše delo v dvojicah ali skupinsko delo. Pomembno je, da pogovor ne poteka le med učenci in učiteljem, temveč tudi med sošolci. Ob tem učenci razvijajo zmožnost sprejemanja in tvorbe besedila. Med poslušanjem/branjem razvijajo sposobnost koncentracije in kritične presoje, logično mišljenje in zmožnost besednega izražanja. Med govorjenjem/pisanjem zavestno tvorijo besedilo, pri katerem morajo poleg samega sporočila upoštevati tudi naslovnika. Ker sta bralno razumevanje in tvorba besedila odvisna tudi od jezikovnih sposobnosti, učenci samostojno razvijajo slovnične, pravopisne in komunikacijske možnosti. Tako se izogibajo najpogostejšim slovnično-jezikovnim, pravopisnim, pravorečnim in slogovnim napakam.

Z obravnavanjem neumetnostnih besedil razvijamo vse štiri komunikacijske zmožnosti učencev (poslušanje, branje, govorjenje, pisanje). Z ustno in pisno tvorbo besedil ozavestijo, da je tvorba besedila skrbno načrtovan in zavesten proces, pri katerem je treba upoštevati: poznavanje teme, jezikovne možnosti, naslovnika; med poslušanjem in branjem pa se navadijo, da je treba besedilu skrbno in kritično slediti, o njem izoblikovano mnenje pa je treba dobro utemeljiti.

Pri analizi prebranih besedil določijo namen, značilnosti in zgradbo besedila, funkcijo in vrsto povedi, pomen in slogovno vrednost besed, besede razvrstijo v ustrezne jezikovne kategorije. Učenci torej ne usvajajo abstraktnega jezikovnega sistema, ampak ugotavljajo in zapisujejo elemente, značilnosti in komunikacijsko vlogo funkcionalnega, v komunikaciji živečega jezika, na podlagi opazovanja v besedilu navzočih pojavov razvijajo poznavanje jezika vključno z znanji o pravilni rabi jezika, pravopisu in slogovni pravilnosti.

Učenci pridobijo znanja o bistvu jezika, jezikovnih ravninah, položaju madžarskega jezika, pokrajinskih, družbenih in komunikacijskih različicah jezika ter o zgodovini madžarskega jezika.

Mogoči načini analize neumetnostnih besedil:

- napoved zvrsti in teme obravnavanega besedila,
- učenci se pogovorijo o svojem predznanju in pričakovanjih v zvezi z zvrstjo in temo besedila,
- razlaga določenih besed, pojmov, če učitelj presodi, da je to potrebno,
- poslušanje oziroma branje besedila (lahko enkratno ali tudi dvakratno),
- analiza besedila po danih navodilih oziroma z nalogami,
- analizi besedila sledijo skupna ali samostojna, ustna ali pisna tvorba podobnih besedil.

V središču **književne vzgoje** je vedno umetnostno besedilo. Vse ostalo (na primer življenjepisi avtorja, predstavitev zgodovinskih in družbenih razmer, osnovna znanja iz literarne teorije) je namenjeno le bogatenju učenčeve razgledanosti in razvijanju zmožnosti sprejemanja besedila. Merila pri izbiri umetnostnih besedil so: estetska vrednost besedila, bralna zmožnost učencev in zmožnost bralnega razumevanja ter analize besedila. Z branjem izključno klasičnih književnih

del ne bomo pritegnili učence k branju, zato občasno obravnavajmo tudi besedila iz lahke književnosti (sodobne mladinske romane).

Učni načrt ne predpisuje natančno vseh obravnavanih del, tako je prepuščeno učitelju, da izbira skladno z učbenikom in svojimi željami, načrti. Predpiše pa učni načrt določena madžarska književna dela, poznavanje katerih spada k splošni razgledanosti. Učenci se s književnimi deli iz svetovne književnosti srečujejo tudi pri urah slovenščine, zato so pri madžarščini v ospredju dela madžarske književnosti. Ob klasičnih književnih delih predlaga učni načrt tudi vrsto del iz sodobne, lahke in prekmurske madžarske književnosti. Zastopane so vse tri književne zvrsti: prevladuje epika (približno 50 odstotkov), sledi ji lirika, dramatika pa se v nižjih razredih pojavlja v obliki dramatizacije, zavestno poučevanje se pojavi šele v zadnjem triletju.

Pri delu s književnimi besedili učenci vedno poiščejo tudi podobnosti in razlike med njimi (na primer med zvrstmi, med proznimi besedili in pesmimi, med mladinskimi in nemladinskimi deli, med leposlovnimi deli in deli iz lahke književnosti, med posameznimi junaki ali različnimi avtorji itd.).

V tretjem triletju poteka delno kronološko poučevanje književnosti, učenci usvojijo tudi nekaj znanj iz literarne teorije in literarne zgodovine, da znajo najpomembnejše avtorje razvrstiti v časovna obdobja.

Učenci za domače branje v tretjem triletju v vsakem razredu preberejo po tri knjige, od tega dve obvezni (eno iz klasične in eno iz lahke književnosti), eno pa po svojem izboru z danega seznama knjig. Pomembno je, da jih učitelj motivira za domače branje, jih med branjem usmerja, učenci pa o svojih bralnih doživetjih poročajo tudi med samim branjem.

# 7 VREDNOTENJE DOSEŽKOV

V **prvem triletju** je pri poučevanju materinščine zelo pomembno, da učitelj nenehno posreduje povratne informacije o močnih in šibkih področjih učencu, staršem in drugim sodelavcem. V tem triletju vrednotimo predvsem napredek v besednem izražanju in bralno zmožnost, vendar postopno tudi zmožnost pisanja. Naše vrednotenje ustreza svojemu poslanstvu le, če omogoča nadaljnji razvoj začetne motivacije šolarčkov in pomaga odpraviti morebitne primanjkljaje.

Učiteljevo ustno vrednotenje naj bo javno in utemeljeno. Sčasoma je treba učence spodbujati k temu, da vrednotijo dosežke svojih sošolcev in samih sebe (na primer pri glasnem branju, recitiranju pesmi, poročanju o vsebini prebranih besedil, dramskih igrah). Pri tem je naloga učitelja, da učence navaja na objektivno presojo brez predsodkov in pristranskosti.

Pisne izdelke učencev naj učitelj takoj popravi in vrednoti, učenci naj pišejo popravo. Vrednotenje je potrebno utemeljiti, pripombe in opažanja podati strnjeno.

Tudi v **drugem triletju** je pomembno načelo, da v nekaj besedah ali povedih vrednotimo skoraj vse ustne in pisne izdelke učencev. Ker je razvijanje bralne zmožnosti učencev še vedno zelo pomembno, nadaljujemo vrednotenje le-tega. Vrednotenje naj bo točno, jedrnato in naj nakazuje nadaljnje aktivnosti. Učenci naj pišejo le toliko, kolikor lahko učitelj popravi in vrednoti. Učenci naj čim pogosteje preverjajo tudi sami sebe. Pisne izdelke učencev (tvorba besedil) vrednotimo tudi opisno, kajti številčno ocenjevanje pogostokrat ne daje oprijemljive informacije in pomoči učencem in staršem.

K vrednotenju daljšega govornega sporočanja pritegnimo tudi druge učence. Seznanimo jih s kriteriji vrednotenja, tudi učencu, ki ga vrednotimo, omogočimo, da vrednoti svoj dosežek. Učenca ne vrednotimo v primerjavi z drugimi, temveč z vidika lastnega razvoja. Če učence prevzame drugi učitelj, je priporočljivo izvesti diagnostično preverjanje, da lahko načrtuje uspešen, individualiziran razvoj učencev. Pri književni vzgoji je mogoče tako ustno kot pisno ocenjevanje, vendar naj bo poudarek na ustnem ocenjevanju.

Za **tretje triletje** velja podobno kot za drugo. Ker učenci v tem triletju usvojijo več teoretičnih znanj, učitelj lahko zapade v past, da ocenjuje le usvojena znanja, kar je popolnoma zgrešeno. Usvojena znanja vedno preverjajmo in ocenjujmo funkcionalno, in ne zgolj teoretično. To seveda ne izključuje poznavanja jezikovnih pojavov in pojmov, definicij praviloma ne zahtevamo. Pomembno je tudi to, da ne zapostavljamo ustnega ocenjevanja.

Čim pogosteje izvajamo formativno vrednotenje. Cilj tega je, da sproti, med procesom usmerja učence in jim pomaga. Ne pomeni ocenjevanja, temveč potrditev učnih dosežkov, po drugi strani pa odkrivanje učnih napak in težav. Ker lahko vrednotenje precej vpliva na učno motivacijo učencev, si moramo prizadevati, da ga vedno podpremo z resničnimi argumenti, da smo obzirni in natančni.

# OSNOVNA ŠOLA



REPUBLIKA SLOVENIJA  
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT



9 789612 347895